

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

วิทยานิพนธ์

ของ

พรพรรณ ยุทธเนตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2569

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

วิทยานิพนธ์

ของ

พรพรรณ ยุทธเนตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2569

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

FACTORS AFFECTINGS PUBLIC PARTICIPATION IN THE PLANNING OF LOCAL
GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN SEKA DISTRICT, BUENG KAN PROVINCE

BY
PORNPHAN YUTTHANET

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

March 2026

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ พรพรรณ ยุทธเนตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท. ดร.ไวพจน์ กุลาชัย) และผู้ทรงคุณวุฒิ (รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) แต่งตั้งเพิ่มเติม (รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2569
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ประธานกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกัน ทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำ การพัฒนาวิธีดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการ วิจัย ตลอดจนประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาส นี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาของ ผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผล สำเร็จในปัจจุบัน

พรพรรณ ยุทธเนตร

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
ผู้วิจัย	พรพรรณ ยุทธเนตร
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 2) อิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\beta=.449$) และปัจจัยด้านการเมือง ($\beta=.199$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถ

ร่วมกันทำนวยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 46.50 ($R^2=.465$)

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

TITLE	Factors affecting public participation in the planning of local government organizations in Seka District, Bueng Kan Province
AUTHOR	Pornphan yutthanet
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Chartchai Udomgitmongkol Assoc. Prof. Dr. Samart Aiyakorn
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTE	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2026

ABSTRACT

The purposes of this research included the following: 1) The level of public participation in the planning of local administrative organizations in Seka District, Bueng Kan Province. 2) The influence of physical and biological factors, economic factors, political factors, social factors, cultural factors, and historical factors on public participation in the planning of local administrative organizations in Seka District, Bueng Kan Province. The sample group consisted of 399 people in Seka District, Bueng Kan Province, selected using stratified random sampling. A questionnaire was used as the data collection instrument, and the statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The study revealed these results:

1. Public participation in the planning process of local administrative organizations in Seka District, Bueng Kan Province, is generally at a moderate level. When considering individual aspects, the aspect with the highest average score is participation in decision-making, which is rated as high participation. Next in line is participation in receiving benefits, with a high level of participation; participation in implementation; and participation in a moderate level. The aspect with the lowest average score is participation in evaluation, with a moderate level of participation.

2. Economic factors ($\beta=.449$) and political factors ($\beta=.199$) significantly influenced public participation in local government planning in Seka District, Bueng Kan

Province, at the .01 statistical significance level. Together, they can predict the level of public participation in the planning of local administrative organizations in Seka District, Bueng Kan Province by 46.50% ($R^2=.465$).

Keywords: Physical and biological factors, economic factors, political factors, social factors, cultural factors, and historical factors; public participation; and development planning.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	33
บริบทอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะการวิจัย	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	114
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	121
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	123
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	140
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	153
ประวัติย่อของผู้วิจัย	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	51
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	63
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมและรายด้าน	65
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	66
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	67
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	69
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	70
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	73
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ	75
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ โดยรวมและรายด้าน	77

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายชื่อ 78	78
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รายชื่อ 79	79
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รายชื่อ 81	81
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายชื่อ 82	82
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และประวัติความเป็นมา กับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 85	85
16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัย ทางด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 88	88
17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย 89	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
-------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปมี 3 ประเภท คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำหรับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นพิเศษมี 2 ประเภท คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษแต่ละรูปแบบมีลักษณะการปกครองที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่ถ้อยทอดจัดเป็น 6 กลุ่มภารกิจ ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558)

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่ มีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชน มีการกำหนด ตัวบทตัวแทนกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใส และสามารถถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยไม่เพียงแต่จะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร

และการตรวจสอบการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบัน แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตรวจสอบการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องกำหนดแผนให้สามารถตอบสนองต่อการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสามารถบ่งชี้วัดความสำเร็จของแผนงานได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น ซึ่งได้มอบหมายภารกิจการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้งบประมาณและทรัพยากรในการบริหารงานและพัฒนาประเทศลงไปสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดประโยชน์และส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหากได้มีการประสานเชื่อมโยงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในภาพรวมของจังหวัด

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นเป็นเสมือนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวต้องมีความสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งจะมีคณะกรรมการประสานพัฒนาท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอทำหน้าที่บูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกระดับภายในจังหวัดซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการประสานให้แผนพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับภายในจังหวัดมีความประสานเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และจังหวัด ตลอดจนการบูรณาการแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบูรณาการร่วมกันในการที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นถือเป็นแนวทางในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญซึ่งประชาชนในท้องถิ่นจะต้องตระหนักในบทบาทของตนเองทั้งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การอนุรักษ์และจัดสรรทรัพยากรส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ย่อมมีความรู้ความเข้าใจท้องถิ่นของตนเองในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของสังคมส่วนรวม เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนสูงสุดมีความรับผิดชอบมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบสถาบันประชาธิปไตยขั้นสูงที่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากสังคมและจากประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (วิชัย ภูโยธิน และจำเนียร ณะคงคิวิ, 2554)

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยซึ่งมีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกติกาสถิติสูงสุดของประเทศสะท้อนให้เห็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งกฎหมายหลายฉบับได้มีการประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ

ราชการยังมีการกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ การปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจึงมีความจำเป็น ดังเห็นว่ามีกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งโดยตรงนอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดและแก้ปัญหาได้รวดเร็วเสริมสร้างความโปร่งใสรวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือเป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง (อรทัย ก๊กผล, 2552)

อำเภอเชกา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งแยกออกมาจากจังหวัดหนองคาย ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 อันมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2554 เป็นต้นไป ตั้งอยู่ทางตอนใต้ค่อนไปทางตะวันออกของจังหวัด มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 11 แห่ง โดยจำแนกเป็น เทศบาลตำบล 4 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ประกอบด้วย 1) เทศบาลตำบลท่าสะอาด ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าสะอาด 2) เทศบาลตำบลศรีพนา ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเชกา 3) เทศบาลตำบลซาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลซางทั้งตำบล 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเชกา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเชกา (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลศรีพนา) 5) องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่ากกแดงทั้งตำบล 6) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านดองทั้งตำบล 7) องค์การบริหารส่วนตำบลป่งไฮ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่งไฮ่ทั้งตำบล 8) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลน้ำจั้นทั้งตำบล 9) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าสะอาด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด) 10) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองทุ่มทั้งตำบล และ 11) องค์การบริหารส่วนตำบลโสกก้าม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโสกก้ามทั้งตำบล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนา ทำสวน รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ฯลฯ สภาพภูมิประเทศของอำเภอเชกา เป็นพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วน

ใหญ่เหมาะสำหรับการเกษตร มีสภาพอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกพืชผักผลไม้ ลักษณะพื้นที่ และสภาพแวดล้อมมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมในชุมชน ฉะนั้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการวางแผน ร่วมคิด ร่วมวางแผนและกำหนดแนวทางดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เองได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลไม่ว่าจะเป็นการวางแผนพัฒนา ได้มีการแต่งตั้งผู้แทนประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดประเด็นหลักของการพัฒนาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ยังให้ความสนใจและความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เช่น การร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับรู้ปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน ผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามวัตถุประสงค์ ส่วนประชาชนกลุ่มเป้าหมายต้องประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวจึงไม่ได้เข้าร่วมในการทำประชาคมในแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายและการตัดสินใจเป็นผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เกิดความคุ้มค่าเท่าที่ควรก่อให้เกิดความล่าช้าและความล้มเหลวในการดำเนินงาน หลังจากที่ได้จัดทำแผนพัฒนาแล้วประชาชนไม่มีการติดตามว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ดำเนินการตามความต้องการของตนมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังขาดการรวมกลุ่มในการบริหารโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขาดการรับรู้ในเนื้อหาในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อร่วมตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชน อันจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเนื่องจากการมีส่วนร่วมถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จะนำไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้อย่างแท้จริงต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้าน

ประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษามีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ให้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ที่เหมาะสมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
3. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 89,006 คน (ที่มา : ฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ทำการปกครองอำเภอเซกา, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 399 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1981) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตามกลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ของ Cohen & Uphoff (1977) จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.1.1 ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ

2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

2.1.3 ปัจจัยด้านการเมือง

2.1.4 ปัจจัยด้านสังคม

2.1.5 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

2.1.6 ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1980) ประกอบด้วย

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในเขตองค์กร เขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 11 แห่ง

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2568 - ธันวาคม พ.ศ. 2568

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1) กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ของ Cohen & Uphoff (1977) มากำหนดเป็นกรอบของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1980) มากำหนดเป็นกรอบของการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ หมายถึง เหตุหรือการกระทำใด ๆ ที่สนับสนุนการเข้าไปมีส่วนร่วมของของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ หมายถึง เงื่อนไขทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน ซึ่งได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ที่เอื้อต่อการเพาะปลูกหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีพ, การเพาะปลูกพืช ที่สะท้อนความมั่นคงทางเศรษฐกิจและวิถีการผลิตของครัวเรือน และ ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรกับการใช้ทรัพยากรที่ดิน ซึ่งทั้งหมดมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง เงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อความมั่นคงและศักยภาพของครัวเรือนและชุมชน ซึ่งสะท้อนผ่านองค์ประกอบ ได้แก่ การเป็นเจ้าของกิจการ/ที่ดิน การเป็นผู้เช่า การออม การจ้างงาน ลักษณะอาชีพ ระดับรายได้-รายจ่าย การพัฒนาอุตสาหกรรม การตลาด การขนส่ง และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ อันเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการดำรงชีพ การปรับตัว และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

1.3 ปัจจัยด้านการเมือง หมายถึง เงื่อนไขและบริบททางการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย โครงสร้างของรัฐบาลที่รวมอำนาจหรือกระจายอำนาจ อันเป็นรูปแบบการจัดสรรอำนาจรัฐ การแข่งขันของกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มการเมืองแบบเดียว ที่สะท้อนเสรีภาพและทางเลือกทางการเมือง ความเชื่อทางการเมือง ซึ่งเป็นค่านิยมและทัศนคติของประชาชนต่อระบอบการเมือง และการปรับตัวของประชาชน ในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาและการบริหารท้องถิ่น

1.4 ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง เงื่อนไขและความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการรวมตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคล ที่สะท้อนความผูกพันและความร่วมมือในสังคม รูปแบบขององค์กรและกิจกรรมที่กำหนดช่องทางการมีส่วนร่วม ที่ตั้งและโครงสร้างของชุมชน ที่มีผลต่อการเข้าถึงทรัพยากรและกิจกรรมพัฒนา และพื้นฐานลักษณะของการรวมกลุ่ม เช่น ความเป็นญาติ ศาสนา และภาษา ที่เป็นรากฐานของความสามัคคีในสังคมท้องถิ่น

1.5 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม หมายถึง ระบบความคิด ความเชื่อ และรูปแบบพฤติกรรมที่สังคมยึดถือและถ่ายทอดกันมา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ประกอบด้วย ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ การปรับตัว ความร่วมมือ บทบาท ความแตกต่างทางเพศ และความแตกต่างทางการเมืองและสังคม ที่สะท้อนวิถีชีวิตและการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมท้องถิ่น

1.6 ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา หมายถึง เงื่อนไขและประสบการณ์ที่สั่งสมมาของชุมชนซึ่งมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประกอบด้วย การตั้งถิ่นฐาน ที่สะท้อนความเป็นมาของชุมชน, การเป็นอาณานิคม หรือ

การอยู่ใต้อิทธิพลจากอำนาจภายนอก ความสัมพันธ์กับผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองในอดีต ความซับซ้อนของเทคโนโลยีที่เคยใช้ในชุมชน และประสบการณ์เดิมในการพัฒนาชนบทที่เป็นปัจจัยกำหนดความเชื่อมั่นและทัศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาในปัจจุบัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการเสนอแนวความคิด ความต้องการ/ความคิดเห็น เสนอปัญหา แผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เสนอตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ ร่วมตัดสินใจการจัดลำดับโครงการแผนงาน กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เช่น การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนา เช่น โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ด้านอบรมวิชาชีพ ส่งเสริมการทำมาหากิน ด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย และการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทั้งทางตรง และทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกิจกรรม แผนงานหรือโครงการ จากการจัดทำแผนพัฒนา หรือการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ว่าประสบความสำเร็จ และมีความสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

3. การจัดทำแผน หมายถึง การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ที่สอดคล้องกับแผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนามีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. บริบทอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือแผนงานในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว และแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี และจะนำไปสู่กระบวนการการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพ และทรัพยากรของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างเป็นระบบ การจัดทำแผนต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและแผนพัฒนาระดับชาติ รวมถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และเวลา นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

ความหมายและประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ที่กล่าวถึงข้างต้นได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท มีสาระสำคัญดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุป การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ที่ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2. แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปี ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด นอกจากนั้นแผนพัฒนาท้องถิ่นยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/ กิจกรรมจากแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ยังได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ที่ดำเนินการ ทำให้แนวทางในการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนในการปฏิบัติมากขึ้น มีการประสานและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและการจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนงาน/โครงการ อีกทั้งในแผนปฏิบัติการจะทำให้การติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นปีมีความสะดวกมากขึ้นด้วย

ถึงแม้ว่าการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินการตามแผน แต่ยังคงต้องอยู่ในการกำกับดูแลและตรวจสอบจากรัฐบาลและประชาชน นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนของกระทรวง (แผนระดับชาติ) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด(แผนระดับจังหวัด) ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอ (แผนระดับอำเภอ)

สุริยะ ประสาทบัณฑิต และคณะ (2557) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาเทศบาล หมายถึง การตัดสินใจและการคาดการณ์อนาคตในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งจะมาจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาช่วยกำกับทิศทางการดำเนินงาน โดยเทศบาลนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการบริหารงาน การกำหนดรายละเอียดในรูปแบบแผนงาน โครงการพัฒนาให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่เชื่อมโยงการพัฒนาและเป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ความรู้และการคาดคะเนโดยใช้ดุลยพินิจซึ่งการวางแผนทั้งในระยะสั้น ระยะยาวเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2562 หน้าที่ของเทศบาลตำบลภายใต้ มาตรา 50 วรรค 2 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนการพัฒนาจึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนการพัฒนาเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

นอกจากนี้ ภายใต้งบระบอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยังทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ได้เห็นข้อเด่น ข้อดี โอกาสและข้อจำกัดของท้องถิ่นในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย มีช่องทางในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม สามารถกำหนดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและลงมือทำงานร่วมกันได้ สามารถวางแผนจัดการกับทรัพยากรหรือทุนในท้องถิ่นทั้งทุนบุคคลและทุนสังคมที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถรับผลประโยชน์ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เอื้ออาทรต่อกัน ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ดีให้กับท้องถิ่น และท้ายที่สุดสามารถหาภาคีแนวร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางใดแล้วนั้น สิ่งสำคัญคือการต้องมีเป้าหมายที่ต้องการมุ่งสู่การพัฒนา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์หรือแผนงานในอนาคตและแปลงสู่การปฏิบัติ โดยรวบรวมเอาแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่นเข้าด้วยกันและจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสามารถ สรุปได้ดังนี้ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2558)

1. การจัดทำแผนพัฒนาเป็นการลดปัญหาความซับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องจากการวางแผนล่วงหน้าจะเป็นการจัดโอกาสในอนาคตที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งเป็นการมองภาพระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการของสังคม สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อองค์กร ดังนั้นองค์กรต้องมีการเตรียมตัวที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
2. เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กรรวมถึงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
3. ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของทุกฝ่ายในองค์กรในการเป็นหลักประกันการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมั่นคง
4. ทำให้เกิดการลดความซ้ำซ้อนเนื่องจากการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและเป็นการจัดระเบียบการดำเนินงานให้เหมาะสมตามลักษณะของงานที่จะสามารถจำแนกแจกจ่ายได้เป็นระบบ
5. ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการนำเอาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคต

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

3. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทาหน้าที่กำหนดกรอบทิศทาง แนวทาง รวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการประสานแผนคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นอาจมอบอำนาจในการให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้คณะอนุกรรมการประสานแผนระดับอำเภอเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ภายใต้ การกำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการประสานแผนกำหนดสำหรับองค์ประกอบขององค์กรในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา (ยกเว้น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา) จะมีลักษณะ“ไตรภาคี”โดยมีองค์ประกอบจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการบริหารส่วนภูมิภาคและรัฐวิสาหกิจ และตัวแทนจากภาคประชาชน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการรวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา ประกอบไปด้วยคณะกรรมการ 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน ซึ่งมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนา 5 ปี) และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การเตรียมการ การเก็บรวบรวม

การเตรียมการเพื่อกำหนดกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มต้นจากการเขียนโครงการในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนา มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การจัดประชุมประชาคม มีรายละเอียดดังนี้

การจัดประชุมประชาคมในการจัดทำแผนชุมชน

การจัดประชุมประชาคมเป็นการรับฟังปัญหา ความต้องการของประชาชนและแนวทางการพัฒนาของชุมชนเพื่อร่วมกำหนดทิศทางให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุม โดยมีการประกาศสัดส่วนในการประชาคมและกำหนดจัดประชาคมเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมพร้อมร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหา โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เริ่มจากความรู้ความเข้าใจของทุกภาคส่วนในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน แผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด โดยโครงสร้างความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาเป็นรูปเล่มของแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ครอบคลุมระยะเวลา 5 ปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้มีหน้าที่ในการประสานการปฏิบัติงานเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้น สามารถแบ่งระยะการดำเนินการขับเคลื่อนทิศทางได้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเชิญผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอโครงการ/กิจกรรม เสนอปัญหาความต้องการของแต่ละชุมชนในเวทีประชาคมที่จัดขึ้น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดระยะเวลา สถานที่ ดำเนินการ รวมถึงเอกสารประกอบการประชาคมให้แก่ผู้เข้าร่วมการประชุมประชาคม

ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินการ ในระหว่างการประชุมประชาคมนั้น ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้รับผิดชอบการประชาคมจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเขียนรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ที่แต่ละชุมชนต้องการลงในกระดาษที่จัดเตรียมไว้โดยใช้เทคนิคการ SWOT ANALYSIS เพื่อให้ประชาชนสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ มาสังเคราะห์ร่วมกัน จากนั้นจึงนำข้อมูลจากทั้งแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนพัฒนาชุมชน มาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม และความจำเป็นของชุมชน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณตามศักยภาพ

ระยะที่ 3 หลังดำเนินการ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนดำเนินการจนกระทั่งหลังดำเนินการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลปัญหาความ

ต้องการที่ได้จากการประชาคม นำเข้าสู่กระบวนการร่างการ จัดทำแผนพัฒนาโดย คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

เป็นส่วนที่ต่อเนื่องจากการเตรียมการ การเก็บรวบรวมโดยการวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาที่จะส่งผลให้แผนมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้มี หน้าที่รับผิดชอบต้องทำความเข้าใจและนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการรวบรวมมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้จาก 2 แหล่งข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่จัดเก็บใหม่จากการจัดประชุมประชาคม และข้อมูลสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏรวมถึงข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่เคยจัดเก็บที่เป็นข้อมูลจากเอกสาร ย้อนหลัง ที่อาจจะแสดงในลักษณะของสถิติ ตัวเลข ตลอดจนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ การดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถรวบรวมมาวิเคราะห์ได้จากเอกสาร การจัดทำแผนพัฒนาในฉบับเดิม

3. การจัดทำร่างแผนพัฒนาเทศบาล

ในส่วนของการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ทำการรวบรวมรายละเอียดของแผนงาน กิจกรรม/โครงการ แล้วจัดเป็นร่างแผนพัฒนาเทศบาล โดยประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ แผนงาน/โครงการที่ใช้ งบประมาณของเทศบาล และแผนงาน/โครงการที่ต้องรับการสนับสนุนหรืออุดหนุนจาก หน่วยงานส่วนกลาง และรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุง ร่างแผนพัฒนาเทศบาลและรายละเอียดเพิ่มเติมและนำบรรจุลงแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ซึ่งการจัดทำร่างแผนพัฒนาเทศบาลสามารถแบ่งการดำเนินงานได้ ดังนี้

1) จัดประชุมคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาเทศบาล โดยการนำปัญหาความต้องการที่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน ตั้งแต่การจัดประชุมประชาคมตามที่ประชาชนต้องการมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุปัญหา สภาพ ปัญหา แนวทางแก้ไขในแต่ละแผนงานเพื่อกำหนดเป็นประเด็นหลักที่ต้องนำประกอบใน การกำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาต่อไป

2) จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล โดยคณะกรรมการ สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลได้จัดทำร่างแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อระดม ความคิด ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการพิจารณาลำดับความสำคัญต่อการ

ดำเนินงานอีกครั้ง เพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องและสอดคล้องต่อการดำเนินงาน ทั้งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดอย่างเหมาะสม

4. การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาเทศบาล

1. การอนุมัติ เทศบาลต้องดำเนินการตรวจสอบรายละเอียด

กระบวนการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนำประเด็นที่สำคัญและนอกเหนือจากแผนพัฒนาเทศบาลมาปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วนำร่างแผนพัฒนาเทศบาลที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล เสนอเพื่อขอความเห็นชอบต่อสภาเทศบาล และเสนอผู้บริหารเทศบาล ลงนามอนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตามลำดับ

2. ประกาศใช้แผนพัฒนาเทศบาล

ในขั้นตอนนี้เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาเทศบาลตามระยะเวลาที่กำหนดแล้วนั้น เทศบาลต้องดำเนินการจัดส่งสำเนาแผนพัฒนาเทศบาลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดและระดับอำเภอ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับงานพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยอาจส่งผลให้งานที่ทำสำเร็จหรือล้มเหลวต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก็ได้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้ให้แนวคิดและให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้มากมายดังต่อไปนี้

วิชัย ภูโยธิน (2554) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง สิทธิของประชาชนที่จะเข้ามาที่ส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับตัวประชาชน

อรทัย ก๊กผล และฉัตรระวี กิติโยดม (2555) รายงานไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน

ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังหมายถึงกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน โดยเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ประชาชน มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ และมีขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้

สุปรินญา รัตนกุลยวิจิตร (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน เข้ามาดำเนินการนั้นแล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

สราวุธ สืบเพ็ชร (2562) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

สมบัติ โพธิ์หล้า, ยุภาพร ยุภาศ, และสัญญา เคนาภูมิ (2563) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการสร้างโอกาสให้คนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักจูงการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไข และวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริการ ตลอดจนอำนาจตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม หรือแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเอง ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถของตนเอง เพื่อเพิ่มพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการ และควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากร ตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง การที่กลุ่มประชาชนที่กระทำการออกมาในรูปแบบของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่ตรงกัน มีความ

ต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายทางการเมือง หรือเศรษฐกิจ สังคม การร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้เกิดการต่อรองอำนาจของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

สุพัตรา นามวงศา (2565) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเองโดยผู้เข้าร่วมอาจอยู่ในตำแหน่งผู้กระทำหรืออาจอยู่ในตำแหน่งผู้รับผลประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผนในกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากบทเรียนร่วมกันของกิจกรรม การพัฒนานั้น ๆ

รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังมีผู้ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

Arnstein (1969) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ถือเป็นอำนาจประเภทหนึ่งของประชาชนและเป็นกระบวนการการจัดสรรอำนาจ (Redistribution of power) โดยส่งเสริมให้ประชาชนผู้ไร้ซึ่งอำนาจ (The Have-Nots) ที่มักไม่มีโอกาส ถูกกีดกัน หรือ ถูกแยกออกจากกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจทั้งหลายให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังใน กระบวนการดังกล่าว กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ให้ประชาชนซึ่งไร้ซึ่งอำนาจสามารถกำหนดแนวทางในการรับรู้และแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การกำหนดเป้าหมายและนโยบายสาธารณะ การจัดสรร-ใช้จ่ายรายได้ภาษีอากร การดำเนินงานกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ และการเปิดเผยและการกระจายผลประโยชน์ ทั้งนี้ ตามแนวคิดดังกล่าว ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้เป็นทั้งหมด 8 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับความถูกจัดการได้ (Manipulation) : ประชาชนที่รวมตัวกัน เช่น คณะกรรมการต่าง ๆ ถูกใช้เป็นเพียง “ตรายาง” เพื่อสร้างความชอบธรรมให้ผู้มีอำนาจมากกว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ถือเป็นระดับต่ำสุดที่ปิดเบือนบทบาทประชาชนให้เป็นเพียงเครื่องมือประชานิยม

2. ระดับการบำบัดรักษา (Therapy) : แนวคิดนี้มองว่าความไร้อำนาจของประชาชนเปรียบเสมือนปัญหาทางจิตใจ โดยเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้สมมติฐานเพื่อแก้ไขพฤติกรรม มากกว่าการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3. ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) : เป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วม โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และนโยบายแก่ประชาชน แต่ยังเป็นการสื่อสารทางเดียว ไม่มีช่องทางให้โต้ตอบหรือมีอำนาจต่อรอง ข้อมูลมักถูกให้หลังการวางแผนแล้ว ผ่านสื่อ เช่น เอกสาร โปสเตอร์ หรือสื่อมวลชน

4. ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) : เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เช่น การสำรวจ การประชุม หรือประชาพิจารณ์ โดยสามารถวัดผลเชิงปริมาณได้จากจำนวนผู้เข้าร่วม หรือแบบสอบถามที่ตอบ

5. ระดับการปลอบใจ (Placation) : ประชาชนเริ่มมีอิทธิพลและสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือร่วมวางแผนได้ แต่การตัดสินใจสุดท้ายยังอยู่ที่ผู้มีอำนาจ ซึ่งอาจเลือกนำความคิดเห็นไปใช้หรือไม่ก็ได้
ทั้งนี้โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการปลอบใจขึ้นอยู่กับ

1) คุณภาพความช่วยเหลือทางเทคนิค ระหว่างที่ประชาชนจัดลำดับนโยบาย(Policy Prioritization) และ

2) ระดับการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อกดดันให้ผู้มีอำนาจรับฟังและตัดสินใจตามการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่พวกเขาได้เสนอให้ไป

6. ระดับความร่วมมือ (Partnership) : อำนาจถูกจัดสรรผ่านการต่อรองระหว่างประชาชนกับผู้มีอำนาจ ทั้งสองฝ่ายมีความรับผิดชอบในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการนโยบายร่วม (Joint Policy Boards) คณะกรรมการวางแผน รวมทั้งคณะกรรมการแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ

7. ระดับอำนาจการเป็นตัวแทน (Delegated Power) : ประชาชนสามารถมีบทบาทในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ ได้ประกันถึงการรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยภาครัฐซึ่งจะป้องกันมิให้เกิดการตัดสินใจในนโยบายของรัฐแตกต่างไปจากความคิดเห็นร่วมกันของประชาชนและภาครัฐที่เกิดจากการต่อรองกับประชาชนระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะตอบสนองปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในแต่เนิ่น ๆ ไม่รอให้ถึงกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลนโยบายแต่อย่างใด

8. ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) : ประชาชนได้รับการประกันว่านโยบายและการบริหารแผนงานหรือโครงการใด ๆ ก็ตามที่ตนมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสามารถต่อรองข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเหล่านั้นได้ภายหลัง

Cohen & Uphoff (1980 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

1.1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น

1.2 การร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น

1.3 การร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม

1.4 การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์

ต่อส่วนรวม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

2.1 การร่วมมือปรับปรุงระบบการบริหารงาน เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น

2.2 การร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น

2.3 การร่วมปฏิบัตินโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

2.4 การประสานขอความร่วมมือระหว่างประชาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

3.1 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในรูปวัตถุดิบของ

3.2 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะของส่วนร่วม

3.3 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม ต่อไป

4.1 การแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินประสิทธิผลแผนงานหรือโครงการ

4.2 การควบคุม การตรวจสอบโดยประชาชน

องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1981) ได้รวบรวมรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง ในระดับนี้ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวเอง
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่เริ่มโดยหน่วยงานนอกซึ่งอาจจะต้องการความเสียสละจากประชาชนในด้านเวลา ทรัพยากร แรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางโครงการไว้ให้เป็นการมีส่วนร่วมแบบยอมรับได้เฉพาะบริการเท่านั้น

International Fund for Agricultural Development (2001) หรือเรียกว่า IFAD ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาการเกษตรระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีพันธกิจเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนในชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ระดับนั้น ซึ่งขั้นรับฟังความคิดเห็นตลอดคล้อยอยู่ในระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษารายมีละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเฉยเมย (passive participation) เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงแต่ถูกบอกเล่าว่ามีอะไรเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น ไม่รับฟังการตอบสนองจากประชาชน
2. การมีส่วนร่วมในการให้ข่าวสาร (participation in information giving) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตอบคำถามที่มาจากเจ้าหน้าที่หรือนักวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม

หรือแบบสำรวจหรือแนวทางอื่น ๆ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้

3. การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษา (participation by consultation)

ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่ถูกปรึกษาโดยที่บุคคลภายนอกรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจนำความคิดเห็นที่ได้มาจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาต่อไป การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อผูกพันที่จะทำตามความเห็นของประชาชน

4. การมีส่วนร่วมด้วยสิ่งจูงใจทางวัตถุ (participation for material incentives)

เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาจูงใจ เช่น ค่าจ้าง การให้อุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

5. การมีส่วนร่วมเชิงหน้าที่ (functional participation)

ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านการที่หน่วยงานภายนอกมาช่วยก่อตั้งกลุ่มให้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานภายนอกต้องการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่หรือตามกฎหมายที่กำหนดไว้

6. การมีส่วนร่วมเชิงปฏิสัมพันธ์ (interactive participation)

เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ และช่วยก่อตั้งสถาบันใหม่ ๆ ในท้องถิ่นหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันที่มีอยู่ มีการนำบุคคลที่มีความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำงานร่วมกัน

7. การระดมตน (self – mobilization)

เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยที่ไม่ขึ้นกับสถาบันหรือองค์กรภายนอก ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกเพื่อนำมาซึ่งการได้มาทรัพยากรต่าง ๆ และคำแนะนำทางวิชาการที่ตนจำเป็น แต่ประชาชนยังสามารถระดมความคิดริเริ่มของตนเอง ตลอดจนควบคุมวิธีใช้ทรัพยากรและการทำงานร่วมกันเอง

8. การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง (catalyzing change)

เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนผลักดันให้คนอื่น ๆ ในชุมชนริเริ่มการเปลี่ยนแปลงกันเอง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญ

International Association of Participation (2006) หรือเรียกว่า IAP2 คือ สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้กล่าวถึงตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยนำเสนอการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็น

ตามหลักการเดียวกับของ Arnstein คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย จำแนกได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน : เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนสูงที่สุดเพราะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่รู้จักกันดีคือ การลงประชามติ หรือสภาเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สะท้อนความยินยอมพร้อมใจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการยอมรับอำนาจการตัดสินใจของประชาชนหรือ ชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในระดับนี้ องค์การส่วนท้องถิ่นต้องมีกระบวนการเสริมความสามารถของประชาชนให้สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง อาทิเช่น ข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอ การเสริมทักษะให้ประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่มีคุณภาพการใช้ การมีส่วนร่วมในระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนในระดับสูง

2. การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ: เป็นการให้บทบาทของประชาชนในระดับสูงโดยประชาชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจจะนั้นความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กรตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท : เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่าง ๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิเช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น:เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ ปัจจุบันนี้กฎหมายส่วนใหญ่ มักกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยในระดับการรับฟังความคิดเห็น

5. การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร:เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดบทบาทของประชาชนน้อยมากเพียงแต่รับทราบว่าเกิดอะไรที่ไหน ปัจจุบันการที่ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชนและแจ้งให้ประชาชนทราบสะท้อนความล้มเหลวในการบริหารงาน และสะท้อนภาครัฐทำตนเป็นพ่อรู้ดี แต่ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องตระหนักว่า ไม่ว่าจะเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นใด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่ต้องไม่ใช่การให้ข้อมูลลักษณะประชาสัมพันธ์ โดยให้มองแต่ด้านดีเท่านั้นหัวใจสำคัญ คือ การให้ข้อเท็จจริงและตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่ องค์การประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ มีการรวมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมหรือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน เช่น ลูกเสือชาวบ้านกลุ่มออมทรัพย์ องค์การประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่นคณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมในงานวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ชัดเจน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐได้

เข้ามารับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น แสดงความห่วงกังวลต่อแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ร่วมตัดสินใจ รับผลจากการตัดสินใจ ให้การปรึกษาหารือ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในวิถีทางประชาธิปไตย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังรวมไปถึงการมาร่วมกันคิดถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมออกแบบอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง โดยผู้ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วมคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรทางสังคมของพลเมืองที่เรียกว่าภาคประชาสังคม (Civil Society) เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กรสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ การดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยผู้บริหารท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกหมู่บ้าน โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมอย่างสร้างสรรค์ และพิจารณานาโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในขณะที่ภาคประชาชนควรเข้าร่วมการประชุมประชาคมอย่างสร้างสรรค์ทุกครั้งที่มีการจัดประชุมประชาคม เพื่อทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือแผนอื่น ๆ ซึ่งการประชุมประชาคมมักอยู่ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคมของทุกปี โดยที่ประชาชนหรือชุมชนควรรวมตัวกันจัดทำแผนของชุมชนหรือแผนของหมู่บ้านของตนไว้ โดยใช้ข้อมูลจากที่เก็บเองหรือข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ มาสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนด้วย นอกจากนี้ ยังต้องติดตามกระบวนการและขั้นตอนการยกร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น การพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมของทุกปี

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว จะพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาอย่างชัดเจนเมื่อมีรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้วางรากฐานการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในด้านต่าง ๆ และก่อให้เกิดรูปแบบการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมดังปรากฏในกฎหมายฉบับอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้หลายมาตราด้วยกัน ซึ่งถวิลวดี บุรีกุล (2561) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การริเริ่มกระทั่งการรับรู้ การแสดงความคิดเห็น การพิจารณาหรือร่วมปรึกษาหารือและตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ การฟ้องร้องรัฐ การติดตามประเมินผล การรับผลและการได้รับการเยียวยาจากรัฐ

การมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญของธรรมาภิบาล และในรัฐธรรมนูญนี้มีประเด็นการมีส่วนร่วมหลายมาตรา เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้สามารถ

1. ริเริ่มกฎหมาย เสนอแนะให้รัฐดำเนินการ
2. รับรู้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพ ประชาชนต้องได้รับคำชี้แจงก่อนอนุมัติ อนุญาต รับรู้ข้อมูลสาธารณะ เรื่องการปกครอง กฎหมายและอันตรายจากทุจริต
3. แสดงความคิดเห็น ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อรัฐก่อนการดำเนินการออกกฎหมายและทำหนังสือสัญญา เป็นต้น
4. การพิจารณาตัดสินใจ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาขอเสนอแนะของประชาชน และตัดสินใจทางการเมือง
5. ดำเนินการประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัทธศึกษา พัฒนาประเทศ ต่อต้านการทุจริต เป็นต้น และยังเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมดำเนินการ เช่น การดูแลเด็ก เป็นต้น
6. ฟ้องร้อง ประชาชนมีสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ
7. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ กฎหมาย ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น
8. เยียวยา ประชาชนย่อมได้รับการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายจากผลกระทบ
9. รับผลประโยชน์ ประชาชนย่อมได้รับผลจากการดำเนินการ

สรุป จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วม (International Association for Public Participation, 2006) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในขั้นรับฟังความคิดเห็น 3) การมีส่วนร่วมในขั้นเข้ามามีบทบาท 4) การมีส่วนร่วมในขั้นสร้างความร่วมมือ 5) การมีส่วนร่วมในขั้นเสริมอำนาจ

จากความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยในการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ John M Cohen & Norman T. Uphoff Cohen (1980, pp. 219-222) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานพัฒนาหรือกิจกรรมโครงการใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ทั้งด้านปัจจัยตัวบุคคล องค์การ และชุมชน ทั้งนี้ภาครัฐจำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดการพัฒนาที่ดีเกิดผลดีต่อชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินงานของภาครัฐอย่างแท้จริง โดยครอบคลุมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมช่วยให้การพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพิ่มความโปร่งใส และสร้างความเชื่อมั่นระหว่างภาครัฐกับประชาชน อีกทั้งยังส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

มากยิ่งขึ้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบหลายประการ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ คนปรากฏว่า มีแนวคิดข้อสรุปที่หลากหลายที่น่าสนใจ พอสรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการในการบริหารราชการ ดังนี้

1. ผู้นำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายภาคประชาชน โดยผู้นำจะเป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการเอื้ออำนวยหรือส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม เช่น ผู้บริหารของส่วนราชการที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยให้เครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีบทบาท และทำงานร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐ และผู้นำชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพ รวมทั้งมีจิตสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของคนในชุมชน และได้รับการยอมรับ ทำให้สามารถโน้มน้าว หรือสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เป็นต้น
2. นโยบาย ยุทธศาสตร์ ค่านิยม และพันธกิจของส่วนราชการที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารราชการ
3. เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกับประชาชนเป็นอย่างดี
4. ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม มีความเป็นพลเมืองและมีจิตสำนึกสาธารณะ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจในการทำงานร่วมกับภาครัฐ รวมกลุ่มเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ตรงประเด็นปัญหา/ความต้องการของประชาชน
5. กระบวนการและรูปแบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
6. ระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในทุกกระยะ ตั้งแต่ระยะนำเข้าปัจจัยต่าง ๆ ระยะที่ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ และ

ผลกระทบ ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปผลสำเร็จ และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน/ท้องถิ่น/ สังคม หรือประเทศได้อย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

7. ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นศรัทธา และการยอมรับซึ่งกันและกัน จะเป็นส่วนช่วยในการสร้างและส่งเสริมให้การทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

John M. Cohen & Norman T. Uphoff (1977) ได้กล่าวถึงกลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ 6 กลุ่มปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (Physical & Biological Factors) ได้แก่ สภาพภูมิอากาศการเพาะปลูกพืช ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ได้แก่ การเป็นเจ้าของกิจการ/ที่ดิน การเป็นผู้เช่า การออม การจ้างงาน ลักษณะอาชีพ ระดับรายได้-รายจ่าย การพัฒนาอุตสาหกรรม การตลาด การขนส่ง และปัจจัยพื้นฐาน
3. ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors) ได้แก่ โครงสร้างของรัฐบาล ที่รวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจ การแข่งขันของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มการเมืองแบบเดียว ความเชื่อทางการเมือง การปรับตัวของประชาชน
4. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคล รูปแบบขององค์กร รูปแบบของกิจกรรม ที่ตั้ง และโครงสร้างของชุมชน พื้นฐานลักษณะของการรวมกลุ่ม (ความเป็นญาติ ศาสนา ภาษา)
5. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factors) ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ การปรับตัว ความร่วมมือ บทบาท ความแตกต่างทางเพศ ความแตกต่างทางการเมือง สังคม
6. ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา (Historical Factors) ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน การเป็นอาณานิคม ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมือง ความซับซ้อนของเทคโนโลยี ประสพการณ์เดิมในการพัฒนาชนบท

Cohen & Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551) กล่าวว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น
8. สถานภาพการทำงาน

Newstorm (1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2551) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายองค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพ ไม่มีความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุม ภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

4. ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลองลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

Homan (1999) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่น่าสนใจในการมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำของผู้มีส่วนร่วม
2. บุคคลผู้มีส่วนร่วม
3. ผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมโดยตรง

4. ผู้มีส่วนร่วมชั่วคราว

5. ที่ปรึกษาผู้ให้การสนับสนุนภายนอก

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี สามารถทำได้อย่างง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไป เช่นเดียวกันในเรื่องการประชาสัมพันธ์

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ หมายถึง เหตุหรือการกระทำใด ๆ ที่สนับสนุนการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกนำ กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ของ John M. Cohen & Norman T. Uphoff (1977) มากำหนดเป็นกรอบแนวของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยด้านการเมือง 4) ปัจจัยด้านสังคม 5) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 6) ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา

บริบทอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ประวัติความเป็นมา

อำเภอเซกา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งแยกออกมาจากจังหวัดหนองคาย ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 อันมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2554 เป็นต้นไป

ตำนานดั้งเดิมเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2400 ผู้เขียนไม่ปรากฏนามได้เขียนบนไม้ไผ่ไว้ว่ามี ทรายคำ (เนื้อทรายสีเหลืองทอง) ถูกนายพรานยิงบาดเจ็บหนีโซเซมาจากบ้านพันห่าว ข้ามห้วยโค (เขตอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม) มาถึง

บริเวณที่ราบลุ่มแห่งหนึ่งก็ไปไม่ไหว ล้มลงสิ้นชีพ ณ บริเวณแห่งนี้ บรรดาผู้คนติดตามเนื้อทรายตัวนี้มา มาถึงก็ได้แลเห็นแบ่งกินครบถ้วนทุกคน ทั้งสาวแก่แม่ยายสร้างจินตนาการให้เกิดปฏิกิริยาริว่าเนื้อทรายแม่เพียงตัวเดียว แต่ก็มีเนื้อแจกจ่ายกินกันจนกินไม่หมดเหลือทิ้งจนนกกาบินมารุมกินเนื้อทรายที่เหลือที่บริเวณนี้จึงมีชื่อเรียก “เซกา”

อีกตำนานหนึ่งเล่าว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2405 ได้มีผู้เฒ่า 3 คน คือ จันทรโคตร / จันผาย / ฮาดดา อพยพมาจากบ้านซางหาที่ทำกินใหม่ มาถึงที่แห่งหนึ่งเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ มีห้วยหนองแหล่งน้ำมากมาย จึงได้บอกข่าวกับญาติพี่น้อง ผู้คนทั้งหลาย จึงได้อพยพกันมาอยู่บริเวณนี้ ผู้คนต่างก็เอาไซ (เครื่องมือจับปลาพื้นเมือง) ลงไปดักปลาในห้วยและเนื่องจาก ปลาในลำห้วยมีมากมาย ไม่ว่าใครก็ตามเอาไซลงไปดักปลา พอยกขึ้นมาก็มีปลาเต็มไปหมดจนขนปลาไปไม่ไหว ต้องทิ้งปลาไว้บนฝั่ง นกกาพากันบินมารุมกินปลาที่ซาวบ้านทิ้งไว้ คนจึงเรียกว่า “บ้านไซกา” ห้วยนั้นก็เรียกว่า “ห้วยไซกา” ต่อมาจึงเรียกเพี้ยนมาเป็น “เซกา” ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเซกาตั้งอยู่ทางตอนใต้ตอนไปทางตะวันออกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอบุงคล้า และอำเภอบึงโขงหลง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบึงโขงหลง

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอนาทม (จังหวัดนครพนม) อำเภออากาศอำนวย และอำเภอคำตากล้า (จังหวัดสกลนคร)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพรเจริญ และอำเภอศรีวิไล

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอเซกา แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 9 ตำบล 136 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลเซกา (Seka) 23 หมู่บ้าน
2. ตำบลซาง (Sang) 13 หมู่บ้าน
3. ตำบลท่ากกแดง (Tha Kok Daeng) 16 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ้านต๋อง (Ban Tong) 15 หมู่บ้าน
5. ตำบลป่งไฮ่ (Pong Hai) 18 หมู่บ้าน
6. ตำบลน้ำจั้น (Nam Chan) 13 หมู่บ้าน
7. ตำบลท่าสะอาด (Tha Sa-at) 13 หมู่บ้าน

8. ตำบลหนองทุ่ม (Nong Thum) 13 หมู่บ้าน

9. ตำบลโสกก้าม (Sok Kam) 12 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอเซกาประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 11 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลท่าสะอาด ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าสะอาด

2. เทศบาลตำบลศรีพนา ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเซกา

3. เทศบาลตำบลซาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลซางทั้งตำบล

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเซกา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเซกา (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลศรีพนา)

5. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่ากกแดงทั้งตำบล

6. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านต๋องทั้งตำบล

7. องค์การบริหารส่วนตำบลปงไฮ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปงไฮทั้งตำบล

8. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลน้ำจั้นทั้งตำบล

9. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าสะอาด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบล ท่าสะอาด)

10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองทุ่มทั้งตำบล

11. องค์การบริหารส่วนตำบลโสกก้าม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโสกก้ามทั้งตำบล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วิชชากร ตรีกตรอง (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรีและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือประชาชนที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 18 ปีบริบูรณ์ ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลห้วยสูง จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายขั้นตอนโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น รองลงมาคือขั้นตอนที่ 5 เห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 3 จัดทำร่าง แผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น และขั้นตอนที่ 6 อนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน การมีบทบาทในชุมชน และจำนวนที่ดินการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .01 และ .05 ตามลำดับ

ชนิจฐา ชัยปิล (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .890 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต

อำเภอหนองไผ่ 80.90 4) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองไผ่ จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย ควรที่จะส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้น หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

วรารณ ปานะพิพัฒน์ (2564) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความสามัคคี การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง ความผูกพัน และภาวะผู้นำ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการกำหนดแผน ด้านการประเมินแผน ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และด้านการควบคุมแผน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถพยากรณ์ผลกระทบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ ร้อยละ 79.50

ณัฐวรรณ เพียรหมอ (2564) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า (1) ภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (3) ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ช่วงเวลาของการประชุมประชาคมไม่

สะดวกสำหรับประชาชน การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ความตระหนักในผลที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยังมีน้อย ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดประชุมประชาคมในช่วงเวลาที่คนส่วนใหญ่ว่างจากการทำงานประจำ เช่น ช่วงเย็นหลังเลิกงานแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้า ควรสื่อสารเพื่อให้ทราบว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ มีผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก

ชนิตาภา สีด่างาม (2564) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ด้านสื่อบุคคล ($\beta=.501$) ด้านสื่อภาพ ($\beta=.325$) และด้านสื่อเสียง ($\beta=.271$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ส่วนด้านสื่อลายลักษณ์อักษร ($\beta=.212$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.552 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 55.20 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\beta=.672$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\beta=.179$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.537 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 53.70 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR₄) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

เบญจวรรณ จามน้อยพรหม (2564) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง สกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำบลที่อยู่อาศัย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน 3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านสื่อมวลชน ($\beta=.371$) และด้านสื่อบุคคล ($\beta=.351$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .464 โดยสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร ได้ร้อยละ 46.40 4) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร โดยควรรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการไปใช้สิทธิ และควรส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ศรรัชย์ คุ่มสิงห์สันต์ (2566) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ อาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน

กฤษณา ชัยเดี่ยว (2566) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย: (1) ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของ เทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มี 8 ปัจจัย คือ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัย อาชีพ ปัจจัยหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านบทบาท ของผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์กร ภาครัฐ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน และปัจจัยด้านการสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลใน 5 ปี ดังนี้ เทศบาลควรมีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนใน พื้นที่เพื่อให้ทราบถึง ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ทำให้แผนพัฒนา ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของทางเทศบาล เช่น เป็นตัวแทนในคณะกรรมการที่เกี่ยวกับ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเข้าประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อเสนอ ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

จุติพร มาเพิ่มผล (2566) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยส่วน ใหญ่ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านทัศนคติในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ลำดับแรก รองลงมา คือด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านผู้นำท้องถิ่น และด้านการรับรู้ของประชาชน ตามลำดับ และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ภาพรวมมี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยส่วนใหญ่ประชาชนมีความ คิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ลำดับแรก รองลงมาคือด้านการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ ตามลำดับ และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติในการ พัฒนาท้องถิ่น ปัจจัยด้านการรับรู้ของประชาชน ปัจจัยด้านผู้นำท้องถิ่น และปัจจัยด้านการ

สื่อสารและการประชาสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกินอำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญ .01 เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นพบว่า ตัวแปรด้านการรับรู้ของประชาชน และตัวแปรด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทัศนคติในการพัฒนาท้องถิ่น และด้านผู้นำท้องถิ่นตามลำดับ

สุนันทา ปรีดาชม (2566) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยด้านสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 3) ปัญหาความต้องการ และอุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การเพิ่มช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อาทิเช่น การจัดทำประชาพิจารณ์ออนไลน์รวมไปถึง การประชาสัมพันธ์รายงานความคืบหน้า และรายงานผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ เป็นระยะเพื่อสร้างการรับรู้ ให้กับประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ในพื้นที่อย่างทั่วถึง

ณัฐพงศ์ บุญพามา (2567) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลวิจัย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการปฏิบัติ และด้านการวางแผนตามลำดับ 2) ผลวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล

ศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอายุ อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 3) ผลวิจัย เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน ควรมีความประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการวางแผนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นประโยชน์ของประชาชนเอง ด้านการปฏิบัติการ ควรจัดทำคู่มือหรือเอกสารที่เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้รับรู้ข้อมูล ด้านการติดตามและประเมินผล ควรมีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ ในการให้บริการประชาชนเพื่อสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรมีการจัดทำรายงานผลของการดำเนินงานของเทศบาลและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเป็นรายไตรมาส

2. งานวิจัยต่างประเทศ

C. Lenng (2005, p. 89) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในพื้นที่ : ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนในบริเวณที่ประชาชนมีรายได้ต่ำ พบว่า ความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น กำลังเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนที่มุ่งหาความร่วมมือของผู้อยู่อาศัยในการพัฒนาที่อยู่ อาศัยการจัดการและการสร้างชุมชน แต่บทบาทและกลไกของการร่วมมือของประชาชนและปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ขับเคลื่อนความเข้มแข็งของชุมชนเมื่อเข้าใจเงื่อนไขหลักและปัจจัยรวมทั้งตัวแปรอื่น ๆ ที่สร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายของรัฐสามารถช่วยประชากรที่มีรายได้ต่ำได้แสดงผล และสร้างความก้าวหน้าในแกชุมชนของพวกเขา รายงานวิจัยนี้มีผลการวิจัยสนับสนุนความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย การจัดการและการสร้างชุมชนอย่างกว้างขวางกลับมีผลการวิจัยด้านการวัดประสิทธิภาพน้อยมาก งานวิจัยนี้บรรยายถึงประสิทธิภาพของความร่วมมือของประชาชน โดยดูจากระดับบุคคล การสร้างและระดับชุมชนซึ่งจะชัดเจนเข้มแข็งขึ้นถ้ามีมาตรการที่เข้มแข็งของการร่วมมือของประชาชนถูกนำมาใช้

Harrington (2008, Abstract) ได้ศึกษาการบริหารการมีส่วนร่วมในองค์กร ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด ในการกระตุ้น

ให้เกิดกระบวนการปรับปรุงองค์กรเมื่อองค์กรประสบปัญหา คือ การบริหารจัดการทีมให้ เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วทั้งองค์กรก่อนที่จะจัดการไม่ได้ และกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรัง เกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ผู้บริหารต้องทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจ ให้เป็นตัวอย่างแก่พนักงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานทุกระดับ เพื่อ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหา ที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการซึ่งการจัดการแบบนี้ในทุกระดับก่อให้เกิดการยอมรับในความ รับผิดชอบ และความโปร่งใส ในผลผลิตต่าง ๆ และเมื่อผู้บริหารแต่ละคนดำเนินการแบบ เดียวกันจะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรโดยไม่เกิดการ ต่อต้าน ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

Cascante, Brennan, & Luloff (2020) ได้ทำการศึกษา ชุมชนและการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยศึกษาชุมชนใน La Fortuna, Costa Rica ผลการศึกษา พบว่า เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจะมีความยั่งยืนได้ต้องเกิดจาก ชุมชน โครงสร้าง ความสัมพันธ์ท้องถิ่นทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทั้งภายในและภายนอกคือการเปิดรับทัศนคติ ของคนใน ชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว การแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็น ธรรมและการยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

Zhang, Y., & Liao, C. (2020) ได้ทำการศึกษา ตัวกำหนดการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในประเทศจีน ผลการวิจัย พบว่า รายได้ ระดับ การศึกษา และเครือข่ายทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญ การสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่น และ ความรู้สึกที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ มีผลโดยตรงต่อการเข้ามามีส่วนร่วม

O'Leary, R., & Vij, N. (2021) ได้ทำการศึกษา ความร่วมมือการบริหาร จัดการ ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุดในการวิจัยการจัดการความร่วมมือของ ประชาชนและการ ปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 1) ประเด็นเกี่ยวกับคำนิยามหรือคำจำกัดความ ของความหลากหลายของ การแข่งขัน และของการจัดการความร่วมมือ 2) การ เปลี่ยนแปลงของการจัดการสาธารณะ ซึ่งการจัดการนี้ สนับสนุนให้เกิดการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน 3) "แนวคิดแบบ Davinci" ให้คิดนอกกรอบแบบสหวิชา 4) การ จัดการกับความท้าทายของการทำงานในเครือข่าย 5) ความขัดแย้งของความสมดุลและ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน 6 ปัจจัยที่ควรพิจารณาต่อการจัดการความร่วมมือ 7) ความสำคัญแต่ละบุคคล 8) ความท้าทายของความเป็นผู้นำ 9) จุดอ่อนในการวิจัยการ

จัดการความ ร่วมมือ และ10) การขาดความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎี และการปฏิบัติ
สรุปว่าการศึกษา และการปฏิบัติของประชาชนในการจัดการความร่วมมือ จะถูกแยกส่วน
โดยทั่วไปกับระดับต่ำของฉันทามติ จากมุมมองของการวิจัยภาคสนาม ตามกระบวนการ
ทัศนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ข้อตกลงในเรื่องคำจำกัดความของความร่วมมือ
2) ข้อตกลงในการจัดการความท้าทายของความร่วมมือ การวิจัยและรวมไปถึงการปฏิบัติ
คำถาม และความสำคัญ 3) แบบจำลองทางทฤษฎีที่แม่นยำ ยิ่งขึ้นของพฤติกรรม 4)
ข้อตกลงในการวัดของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

Musa, H., & Nyangena, W. (2021) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในแอฟริกา: โอกาสและความท้าทาย ผลการวิจัยพบว่า
ความยากจน เวลาในการประกอบอาชีพ และการขาดแรงจูงใจ เป็นอุปสรรคสำคัญปัจจัย
ส่งเสริม ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน และการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง

Cornwall, A., & Gaventa, J. (2022) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่น: บทเรียนจากการปกครองแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย
พบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ชุมชนมีบทบาทสูง หากกระบวนการเปิด
โอกาสให้ประชาชนเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม
จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ
และจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ
สะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจนรวมถึงการ
ปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory
Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการ
มีส่วนร่วมของประชาชนมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วม
รวมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ชัดเจน
เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐได้
เข้ามามีข้อมูลข่าวสาร มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น แสดงความห่วงกังวลต่อแนว
ทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการ
มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ร่วมตัดสินใจ รับผลจากการตัดสินใจ ให้การ
ปรึกษาหารือ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือ

เป็นพื้นฐานในวิถีทางประชาธิปไตย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังรวมไปถึงการมาร่วมกันคิดถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมออกแบบอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง โดยผู้ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วมคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรทางสังคมของพลเมืองที่เรียกว่าภาคประชาสังคม (Civil Society) เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กรสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ การดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยผู้บริหารท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกหมู่บ้าน โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมอย่างสร้างสรรค์ และพิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ

1. กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ของ John M. Cohen & Norman T. Uphoff (1977) มากำหนดเป็นกรอบแนวของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ John M Cohen & Norman T. Uphoff Cohen (1980) มากำหนดเป็นกรอบแนวของการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 89,006 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 399 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1981) โดยมีวิธีการคำนวณจากสูตร ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

แทนค่า N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

e = ค่าความคาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ .05

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดได้

จะได้

$$n = \frac{89,006}{1+89,006(0.05)^2}$$

$$n = 398.21$$

$$\approx 399$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วทำการจับสลากรายชื่อ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนครบจำนวนตามที่กำหนด ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เทศบาลตำบลท่าสะอาด	9,048	41
2. เทศบาลตำบลศรีพนา	8,586	38
3. เทศบาลตำบลซาง	7,258	33
4. องค์การบริหารส่วนตำบลเซกา	8,652	39
5. องค์การบริหารส่วนตำบลทากกแดง	8,654	39
6. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง	8,965	40
7. องค์การบริหารส่วนตำบลปงไฮ	7,938	36
8. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น	8,568	38
9. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด	6,936	31
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม	7,626	34

11. องค์การบริหารส่วนตำบลโสกกาม	6,775	30
รวม	89,006	399

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ (2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขต อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อันประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6) พื้นที่อาศัยอยู่ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด (Open-ended Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำ

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1980) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง

เชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (พิสนุ พงศรี, 2553)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยที่ ค่า +1 หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนทรงคุณวุฒิ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วดังมีรายชื่อต่อไปนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสินนท์ ตำแหน่ง อธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง กรรมการบริหาร

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 ท้องถิ่นอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

5.5 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด

7. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-3 ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (School of psychology university of New England, 2008 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551)

โดยได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามดังนี้

- 1) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.368-0.924
- 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ระหว่าง 0.368-0.881
- 3) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอหัวหินใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร อยู่ระหว่าง 0.456-0.924

9. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-3 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ (Alpha Coefficient Method) (บุญใจ ศรีสถิตยนรากุล, 2553)

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

- 1) แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น .855
- 2) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ค่าความเชื่อมั่น .918
- 3) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ค่าความเชื่อมั่น .884

10. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทั้ง 11 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 399 คน
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลตามแบบสอบถามตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)
 - 3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิน พันธุ์พินิจ, 2554) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิน พันธุ์พินิจ, 2554) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้าน ประวัติความเป็นมา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขต อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อันประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6) พื้นที่อาศัยอยู่ จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้สถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้สถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษา ปัจจัยด้านกายภาพ และชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดำเนินการโดย
 - 5.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการ

ตัวแบบได้โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และ ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยใช้การหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ภัทรพร เกษสังข์, 2549)

หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดย จะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสติตนรากร, 2553)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91 – 1.00 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.90 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.70 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.30 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิง เส้นตรง

ตรวจสอบตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) (กลัยา วานิชย์บัญชา, 2553, หน้า 399) พิจารณาจากค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งต้องมีค่าไม่เกิน 10 พบว่า ค่า VIF สูงสุดที่ได้มีค่าเท่ากับ 4.033 และ พิจารณาจากค่า Tolerance ซึ่งต้องมีค่าอยู่ระหว่าง $0 < 1$ พบว่า ค่า Tolerance มีค่าน้อยที่สุดคือ .248 แสดงว่าตัวแปร อิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

1) กราฟ Normal Prob. Plot มีการแจกแจงแบบปกติ มีการเรียงตัว ใกล้เส้นตรงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 โดยพิจารณาจากค่า Residual มีค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Residual) เท่ากับ .000 ซึ่งใกล้เคียงกับหรือเท่ากับศูนย์ เป็นไปตาม ข้อตกลงเบื้องต้น

3) มีความแปรปรวนคงที่ โดยพิจารณาจากกราฟ Scatterplot ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน (Autocorrelation) พิจารณาจากค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.526 ซึ่งต้องมีค่าไม่เกิน 2 สรุปได้ว่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

5.2 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R^{2Adj}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์

β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
TFC	แทน ผลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
FC ₁	แทน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ
FC ₂	แทน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
FC ₃	แทน ปัจจัยด้านการเมือง
FC ₄	แทน ปัจจัยด้านสังคม
FC ₅	แทน ปัจจัยด้านวัฒนธรรม
FC ₆	แทน ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา
TPP	แทน ผลรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
PP ₁	แทน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
PP ₂	แทน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
PP ₃	แทน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
PP ₄	แทน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
P-Value	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig.	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน แยกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน
สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
ประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา
อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพื้นที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=399)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	180	45.11
- หญิง	219	54.89
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	45	11.28
- 31-40 ปี	114	28.57
- 41-50 ปี	151	37.84
- 51-60 ปี	53	13.28
- มากกว่า 60 ปี	36	9.02
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	142	35.59
- มัธยมศึกษา/ปวช.	153	38.35
- ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	59	14.79
- ปริญญาตรีขึ้นไป	45	11.28
4. อาชีพ		
- เกษตรกร	119	29.82
- ค้าขาย	57	14.29
- ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	35	8.77
- รับจ้างทั่วไป	53	13.28
- พนักงานบริษัทเอกชน	25	6.27

- รับราชการ	53	13.28
- อาชีพอื่น ๆ	57	14.29

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=393)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ไม่เกิน 10,000 บาท	155	38.85
- 10,001 – 20,000 บาท	131	32.83
- 20,001 – 30,000 บาท	61	15.29
- มากกว่า 30,000 บาท	52	13.03
6. พื้นที่อาศัยอยู่		
- เทศบาลตำบลท่าสะอาด	41	10.28
- เทศบาลตำบลศรีพนา	38	9.52
- เทศบาลตำบลซาง	33	8.27
- องค์การบริหารส่วนตำบลเซกา	39	9.77
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง	39	9.77
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง	40	10.03
- องค์การบริหารส่วนตำบลปงไฮ	36	9.02
- องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น	38	9.52
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด	31	7.77
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม	34	8.52
- องค์การบริหารส่วนตำบลโสกก้าม	30	7.52
รวม	399	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.89 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.84 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.35 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.82 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.85 และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายละเอียดดังตาราง 3-9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมและรายด้าน

(n=399)

ด้านที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ	3.73	0.58	มาก
2	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	3.75	0.59	มาก
3	ปัจจัยด้านการเมือง	3.35	0.51	ปานกลาง
4	ปัจจัยด้านสังคม	2.82	0.56	ปานกลาง
5	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	3.04	0.57	ปานกลาง
6	ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา	3.01	0.55	ปานกลาง
ภาพรวม		3.29	0.38	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.75$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ($\bar{X} = 3.73$) ปัจจัยด้านการเมือง ($\bar{X} = 3.35$) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.04$) ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ($\bar{X} = 3.01$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X} = 2.82$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านเข้าร่วมประชุมหรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อสภาพภูมิอากาศเอื้อต่อการเดินทางและการดำรงชีวิต	3.67	0.72	มาก
2	ปัญหาสภาพภูมิอากาศ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ทำให้ท่านสนใจเข้าร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน	3.69	0.67	มาก
3	ท่านเห็นว่สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมมีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น	3.72	0.73	มาก
4	ท่านเข้าร่วมการประชุม/กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาการเพาะปลูกมีผลโดยตรงต่อครัวเรือนของนั้่น	3.76	0.74	มาก
5	เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีความมั่นคง ท่านมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.76	0.73	มาก
6	ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการ	3.71	0.67	มาก

	เพาะปลูกพืชของชุมชน			
7	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/เวทีชุมชนเพื่อเสนอแนวทางใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.76	0.66	มาก
8	ท่านเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน	3.80	0.68	มาก
ภาพรวม		3.73	0.58	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/เวทีชุมชนเพื่อเสนอแนวทางใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีความมั่นคง ท่านมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.76$) ท่านเข้าร่วมการประชุม/กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาการเพาะปลูกมีผลโดยตรงต่อครัวเรือนของ Ihnen ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมประชุมหรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อสภาพภูมิอากาศเอื้อต่อการเดินทางและการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 3.67$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การเป็นเจ้าของที่ดินหรือกิจการของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของท่าน	3.78	0.72	มาก
2	การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือที่อยู่อาศัยมีผลต่อความ	3.65	0.77	มาก

	ตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นใน แผนพัฒนาท้องถิ่น			
3	การมีเงินออมในครัวเรือนช่วยให้ท่านมีความ มั่นคงและพร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.73	0.71	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4	โอกาสในการมีงานทำหรือการมีภาระงานใน ชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่านใน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.76	0.64	มาก
5	ลักษณะอาชีพของท่าน (เช่น เกษตรกร พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ) มีผลต่อความถี่และ ความสะดวกในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น	3.79	0.72	มาก
6	ระดับรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนมีผลต่อ ความสามารถของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาท้องถิ่น	3.78	0.68	มาก
7	การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ (เช่น โรงงาน แปรรูปสินค้า) มีผลต่อแรงจูงใจของท่านในการ เข้ามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนา ท้องถิ่น	3.74	0.78	มาก
8	การมีตลาดหรือช่องทางจำหน่ายสินค้าใน ท้องถิ่น มีผลต่อการเข้าร่วมของท่านในการ กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น	3.70	0.87	มาก
9	ความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่งใน พื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการ	3.80	0.82	มาก

	จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น			
10	ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน (เช่น แหล่งน้ำ การเกษตร แหล่งรายได้หลัก) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	3.74	0.76	มาก
ภาพรวม		3.75	0.59	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่งในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ลักษณะอาชีพของท่าน (เช่น เกษตรกร พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ) มีผลต่อความถี่และความสะดวกในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือที่อยู่อาศัยมีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การที่รัฐบาลกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อการที่ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.77	0.74	มาก
2	การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้ท่านมั่นใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม	3.50	0.86	ปานกลาง
3	การที่มีหลายกลุ่มการเมืองแข่งขันกัน ส่งผลให้	2.57	0.85	ปานกลาง

	ท่านมีทางเลือกและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น			
4	การแข่งขันทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรม ทำให้ท่านเชื่อมั่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม	3.63	0.76	มาก
5	ความเชื่อว่าการเมืองที่ดีควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลต่อการที่ท่านเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.66	0.75	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของท่าน ส่งผลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของท้องถิ่น	3.50	0.88	ปานกลาง
7	การที่ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.68	0.77	มาก
8	การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับประเทศ ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่น	2.82	0.92	ปานกลาง
9	ท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และยังคงเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.87	0.96	ปานกลาง
10	การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม	3.56	0.72	มาก
ภาพรวม		3.35	0.51	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด

บึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่รัฐบาลกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการที่ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ การที่ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเข้ามาร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่มีหลายกลุ่มการเมืองแข่งขันกัน ส่งผลให้ท่านมีทางเลือกและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ($\bar{X} = 2.57$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับบุคคลในชุมชน (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน) มีผลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.74	0.80	ปานกลาง
2	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน (เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	2.77	0.88	ปานกลาง
3	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคลในชุมชน (เช่น การเปิดโอกาสให้คนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	2.88	0.90	ปานกลาง
4	ความผูกพันและความร่วมมือภายในสังคมชุมชน ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	2.67	0.91	ปานกลาง
5	การเมืองหรือกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่ (เช่น กลุ่มสตรี อสม. องค์กรชุมชน) เป็นช่องทางที่ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	2.98	0.73	ปานกลาง
6	ที่ตั้งและโครงสร้างของชุมชน (เช่น ความสะดวก	2.88	0.75	ปานกลาง

	ในการเดินทาง การรวมตัวเป็นหมู่บ้าน/ตำบล) มีผลต่อความสามารถของท่านในการเข้าร่วม			
7	พื้นฐานความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	3.06	0.75	ปานกลาง
8	พื้นฐานทางศาสนาในชุมชน (เช่น การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัด/ศาสนสถาน) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน	2.91	0.75	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
9	พื้นฐานทางภาษาในชุมชน (เช่น ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาท้องถิ่น) มีผลต่อการสื่อสารและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	2.49	0.74	น้อย
10	ความรู้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความสามัคคีในสังคมท้องถิ่น ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.80	0.76	ปานกลาง
ภาพรวม		2.82	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ พื้นฐานความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ($\bar{X} = 3.06$) รองลงมาคือ การมีองค์กรหรือกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่ (เช่น กลุ่มสตรี อสม. องค์กรชุมชน) เป็นช่องทางที่ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ($\bar{X} = 2.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พื้นฐานทางภาษาในชุมชน (เช่น ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาท้องถิ่น) มีผลต่อการสื่อสารและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ($\bar{X} = 2.49$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความเชื่อทางวัฒนธรรมของท่าน (เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ประเพณีท้องถิ่น) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.78	0.71	ปานกลาง
2	ค่านิยมที่สังคมยึดถือ (เช่น การช่วยเหลือเกื้อกูล ความกตัญญู) มีผลต่อการเข้าร่วมมีส่วนร่วมของท่าน	3.08	0.80	ปานกลาง
3	ทัศนคติของท่านต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้าร่วมมีส่วนร่วม	3.15	0.76	ปานกลาง
4	การปรับตัวของท่านต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น เทคโนโลยีใหม่ นโยบายใหม่ ส่งผลต่อการเข้าร่วมมีส่วนร่วม	3.02	0.78	ปานกลาง
5	ความร่วมมือของท่านกับผู้อื่นในกิจกรรมชุมชน มีผลต่อการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.08	0.82	ปานกลาง
6	บทบาททางสังคมของท่าน เช่น บทบาทในครอบครัว กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน มีผลต่อ	3.09	0.82	ปานกลาง

	การเข้ามีส่วนร่วม			
7	ความแตกต่างทางเพศ (เช่น โอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมของชาย-หญิง) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน	3.05	0.79	ปานกลาง
8	ความแตกต่างทางการเมืองในชุมชน เช่น การสนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	3.06	0.75	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อความถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
9	ความแตกต่างทางสังคม (เช่น ระดับรายได้ การศึกษา ฐานะทางสังคม) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	3.07	0.72	ปานกลาง
10	วิถีชีวิตและการอยู่ร่วมกันตามวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน เช่น การทำบุญประเพณี การลงแขกช่วยงาน ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	3.05	0.74	ปานกลาง
ภาพรวม		3.04	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทศนคติของท่านต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมาคือ บทบาททางสังคมของท่าน เช่น บทบาทในครอบครัว กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเชื่อทางวัฒนธรรมของท่าน (เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ประเพณีท้องถิ่น) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.78$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมของชุมชน มีผลต่อความรู้สึกรู้สึกผูกพันและการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.03	0.74	ปานกลาง
2	ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมืองในอดีตของชุมชนมีผลต่อความเชื่อมั่นและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	3.08	0.82	ปานกลาง
3	ประสบการณ์เดิมของชุมชนในการพัฒนาชนบท เช่น โครงการพัฒนาที่ผ่านมา มีผลต่อความเชื่อมั่นของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในปัจจุบัน	3.22	0.76	ปานกลาง
4	ประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มหรือการทำกิจกรรมร่วมกันในอดีต มีผลต่อความพร้อมของท่านในการมีส่วนร่วม	2.94	0.75	ปานกลาง
5	เหตุการณ์สำคัญทางสังคมหรือการเมืองในอดีต เช่น การเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	3.02	0.80	ปานกลาง

6	การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม จากอดีต ส่งผลต่อความภาคภูมิใจและแรงจูงใจ ของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	2.92	0.75	ปานกลาง
7	ความเชื่อและทัศนคติที่สืบทอดมาจาก ประสบการณ์ของคนรุ่นก่อน มีผลต่อการเข้ามี ส่วนร่วมของท่าน	2.96	0.78	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
8	ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์โดยรวมของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ตำบล มีผลต่อ ความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	2.89	0.74	ปานกลาง
ภาพรวม		3.01	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด
บึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ประสบการณ์เดิมของชุมชนในการพัฒนาชนบท เช่น โครงการพัฒนา
ที่ผ่านมา มีผลต่อความเชื่อมั่นของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.22$)
รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมืองในอดีตของชุมชนมีผลต่อความ
เชื่อมั่นและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ภูมิหลัง
ทางประวัติศาสตร์โดยรวมของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ตำบล มีผลต่อความ
ตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.89$)

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ**

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายละเอียดดังตาราง 10-14

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด
บึงกาฬ โดยรวมและรายด้าน

(n=399)

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.82	0.56	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.34	0.62	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.66	0.65	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.23	0.79	ปานกลาง
ภาพรวม		3.50	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}=3.50$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ ($\bar{X}=3.82$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.66$) มีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

($\bar{X} = 3.34$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.20$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด
บึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	4.02	0.70	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะขอปัญหาความ ต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	3.97	0.75	มาก
3	ท่านเข้าร่วมรับฟังการประชุมกับสภา ในเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	3.97	0.70	มาก
4	ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะขอคิดเห็น ปัญหาความต้องการในการพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	4.01	0.736	มาก
5	ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมเสนอ ปัญหาความต้องการของชุมชนต่อองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	3.99	0.70	มาก
6	ในการจัดเวทีประชาคมขององค์กรปกครองส่วน	3.96	0.76	มาก

	ท้องถิ่นท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์และเสนอปัญหาของชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.84	1.10	ปานกลาง
ภาพรวม		3.82	0.56	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.02$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะข้อคิดเห็นปัญหาความต้องการในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.01$) มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.84$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.82	0.80	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพ อบรมอาชีพ และการส่งเสริมการทำมาหากินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.45	0.91	ปานกลาง

3	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.82	0.72	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.80	0.76	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการปรับปรุงระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	3.51	0.92	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.90	1.18	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการบริจาคทรัพย์สินวัสดุตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.90	1.16	ปานกลาง
8	ท่านให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการเป็นคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.94	1.20	ปานกลาง
9	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการประสานงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.90	1.16	ปานกลาง
ภาพรวม		3.34	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.82$) มีส่วนร่วมในระดับมาก ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.82$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.80$) มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการประสานงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.90$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการบริหารทรัพยากรวัสดุตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.90$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.90$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการสำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อจัดสรรงบประมาณอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.67	0.81	มาก
2	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.73	0.74	มาก
3	ท่านได้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.58	0.81	มาก
4	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการ	3.75	0.72	มาก

	โครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.65	0.84	มาก
6	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการพิจารณาคัดเลือกดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.60	0.81	มาก
ภาพรวม		3.66	0.65	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.73$) ท่านได้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.58$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.25	0.98	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.38	1.00	ปานกลาง

3	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.54	0.93	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำงบประมาณและบัญชีรับจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.27	1.02	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนงานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.04	1.15	ปานกลาง

ตาราง 14 (ต่อ)

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ท่านเข้าร่วมติดตามร้องเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2.90	1.15	ปานกลาง
ภาพรวม		3.23	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.54$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.38$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านเข้าร่วมติดตามร้องเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.90$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และ ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัด

บึงกาฬ รายละเอียดดังตาราง 15-16

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการ ตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการ ตัวแบบได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับ ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์

ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์

ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์

ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน เขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และประวัติความเป็นมา
กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตัวแปร	FC ₁	FC ₂	FC ₃	FC ₄	FC ₅	FC ₆	TFC	PR ₁	PR ₂	PR ₃	PR ₄	TPR
$\bar{X}$	3.73	3.75	3.35	2.82	3.04	3.01	3.29	3.82	3.34	3.66	3.26	3.50
S.D.	0.58	0.59	0.51	0.56	0.57	0.55	0.38	0.56	0.62	0.65	0.79	0.53
FC ₁	1	.797**	.635**	.622**	.605**	.602**	.610**	.462**	.353**	.651**	.414**	.560**
FC ₂		1	.745**	.634**	.633**	.601**	.642**	.555**	.391**	.727**	.522**	.654**
FC ₃			1	.275**	.214**	.218**	.788**	.414**	.373**	.613**	.577**	.597**
FC ₄				1	.741**	.632**	.648**	.648**	.678**	.418**	.670**	.696**
FC ₅					1	.768**	.665**	.691**	.677**	.421**	.402**	.418**
FC ₆						1	.616**	.669**	.636**	.416**	.402**	.695**
TFC							1	.420**	.335**	.600**	.454**	.541**
PR ₁								1	.605**	.523**	.392**	.757**
PR ₂									1	.480**	.592**	.755**
PR ₃										1	.676**	.700**
PR ₄											1	.726**
TPR												1

จากตาราง 15 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม (TFC) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม (TPR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.541$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม (TPR) กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (FC_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.560$)
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (FC_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.634$)
3. ปัจจัยด้านการเมือง (FC_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.597$)
4. ปัจจัยด้านสังคม (FC_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.696$)
5. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (FC_5) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.418$)
6. ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา (FC_6) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.695$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม (TFC) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม (TPR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.541$) ซึ่งตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ข้อจำกัดหรือต่ำกว่า

0.80 (Stevens, 2002) ไม่ทำให้เกิดปัญหาภาวะพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อแรงในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และไม่ส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปร ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1

การทดสอบลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล (Normality) พิจารณาจากกราฟ Normal Probability Plot พบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่รอบเส้นตรง และค่าความเบ้ (Skewness) เท่ากับ .100 ค่าความโด่ง (Kurtosis) เท่ากับ .140 แสดงว่าลักษณะของข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ มีการเรียงตัวใกล้เคียงเส้นตรงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

การตรวจสอบคะแนนความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ (Residual) พบว่า ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Residual) = .000 ซึ่งใกล้เคียงกับหรือเท่ากับศูนย์ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนสถิติของ Durbin-Watson เมื่อ Durbin-Watson มีค่า 1.526 โดยค่า Durbin-Watson ควรีค่าในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงให้เห็นว่า ความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระระหว่างกันอยู่ในเกณฑ์ที่ดี หรือข้อมูลของตัวแปร ณ ระดับใด ๆ ของตัวแปรอิสระมีความเป็นอิสระจากกัน ความคลาดเคลื่อนไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์กัน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ แสดงรายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตัวแปรพยากรณ์	B	Stderror	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.841	.177		4.760	.000		
ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (FC ₁)	.069	.056	.076	1.233	.218	.359	2.782
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (FC ₂)	.399	.066	.449	6.054	.000**	.248	4.033
ปัจจัยด้านการเมือง (FC ₃)	.207	.065	.199	3.180	.002**	.349	2.868
ปัจจัยด้านสังคม (FC ₄)	.013	.054	.014	.248	.804	.403	2.481
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (FC ₅)	.123	.063	.133	1.966	.051	.300	3.335
ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา (FC ₆)	.039	.056	.041	.704	.482	.399	2.505

R=682, R²=.465, R²Adj=.457, F=56.820, Sig.=.000**

จากตาราง 16 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\beta=.449$) และปัจจัยด้านการเมือง ($\beta=.199$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 46.50 (R²=.465) ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า

VIF (Variance inflation factor) ต้องมีค่าไม่เกิน 10 พบว่า ค่า VIF สูงสุดที่ได้มีค่าเท่ากับ 4.033 และ พิจารณาค่า Tolerance ซึ่งต้องมีค่าอยู่ระหว่าง $0 > 1$ พบว่า ค่า Tolerance มีค่าน้อยที่สุดคือ .248 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ดังนั้น จึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .841 + .399(FC_2) + .207(FC_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .449(FC_2) + .199(FC_3)$$

ส่วน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ แสดงรายละเอียดดังตาราง 17

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังตาราง 17

ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ปฏิเสธ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ยอมรับ
ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ยอมรับ
ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ปฏิเสธ

ตาราง 17 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ปัจจัยด้านวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ปฏิเสธ
ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมามีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	ปฏิเสธ

จากตาราง 17 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จึงยอมรับสมมติฐาน

ส่วน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.89 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.84 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 38.35 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 29.82 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.85 และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด คิดเป็นร้อยละ 10.28
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.75$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ($\bar{X}=3.73$) ปัจจัยด้านการเมือง ($\bar{X}=3.35$) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.04$) ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ($\bar{X}=3.01$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X}=2.82$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/เวทีชุมชนเพื่อเสนอแนวทางใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีความมั่นคง ท่านมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ท่านเข้าร่วมการประชุม/กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาการเพาะปลูกมีผลโดยตรงต่อครัวเรือนของฉัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมประชุมหรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อสภาพภูมิอากาศเอื้อต่อการเดินทางและการดำรงชีวิต

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่งในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ลักษณะอาชีพของท่าน (เช่น เกษตรกร พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ) มีผลต่อความถี่และความสะดวกในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือที่อยู่อาศัยมีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.3 ปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การที่รัฐบาลกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการที่ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การที่ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเข้ามาร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่มีหลายกลุ่มการเมืองแข่งขันกัน ส่งผลให้ท่านมีทางเลือกและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ พื้นฐานความเป็น

ญาติพี่น้องในชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีองค์กรหรือกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่ (เช่น กลุ่มสตรี อสม. องค์กรชุมชน) เป็นช่องทางที่ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พื้นฐานทางภาษาในชุมชน (เช่น ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาท้องถิ่น) มีผลต่อการสื่อสารและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2.5 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทศนคติของท่านต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม รองลงมาคือ บทบาททางสังคมของท่าน เช่น บทบาทในครอบครัว กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเชื่อทางวัฒนธรรมของท่าน (เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ประเพณีท้องถิ่น) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.6 ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ประสบการณ์เดิมของชุมชนในการพัฒนาชนบท เช่น โครงการพัฒนาที่ผ่านมา มีผลต่อความเชื่อมั่นของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในปัจจุบัน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมืองในอดีตของชุมชนมีผลต่อความเชื่อมั่นและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์โดยรวมของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ตำบล มีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.82$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.66$) มีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.34$) มีส่วน

ร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.20$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะข้อคิดเห็นปัญหาความต้องการในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการประสานงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการบริหารจัดการทรัพยากรตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

3.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านได้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านเข้าร่วมติดตามร้องเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

4. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\beta=.449$) และปัจจัยด้านการเมือง ($\beta=.199$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 46.50 ($R^2=.465$) ส่วน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและหลักการกระจายอำนาจ รวมทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้หลายมาตราด้วยกัน ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน

ตั้งแต่การริเริ่มกระทำการรับรู้ การแสดงความคิดเห็น การพิจารณาหรือร่วมปรึกษาหารือ และตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ การฟ้องร้องรัฐ การติดตามประเมินผล การรับผลและการได้รับการเยียวยาจากรัฐ แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนบางส่วนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว อีกทั้งข้อจำกัดด้านเวลา ภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐที่อาจยังไม่ทั่วถึงเพียงพอ จึงส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ Newstorm (1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ 1) ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้ 2) นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม 3) ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพไม่มีความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ ต้องควบคุมภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้ 4) ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่ทาสสามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลองลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม 5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Mark S. Homan (1999) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่น่าสนใจในการมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้มีส่วนร่วม 2) บุคคลผู้มีส่วนร่วม 3) ผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมโดยตรง 4) ผู้มีส่วนร่วมชั่วคราว 5) ที่ปรึกษาผู้ให้การสนับสนุนภายนอก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่น การประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน อันเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณสมบัติบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน อาจเนื่องจากประชาชนสามารถรับรู้และสัมผัสได้ถึงผลลัพธ์ของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการตามแผนพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริการสาธารณะ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้ประชาชนให้ความสำคัญและรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในมิตินี้มากกว่าด้านอื่น

สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร เวลา และทักษะของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงลักษณะของโครงการบางประเภทที่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะทางหรืออยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ จึงทำให้บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานมีไม่มากนัก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากกระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการหรือแผนงานยังคงเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐ ประกอบกับประชาชนอาจขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์หรือวิธีการประเมินผลโครงการ ตลอดจนขาดช่องทางหรือกลไกที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและสะท้อนความคิดเห็นภายหลังการดำเนินงาน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้ประชาชนในพื้นที่อำเภอเซกาจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในบางขั้นตอน โดยเฉพาะด้านการตัดสินใจและการรับผลประโยชน์ แต่ยังมีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการและการประเมินผล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจ และการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดทำแผน เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะข้อคิดเห็นปัญหาความต้องการในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้มีการจัดเวทีประชาคม การประชุมหมู่บ้าน หรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดกว้างและเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในระดับชุมชน ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการร่วมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ในระดับมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถสะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของตนเองผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เช่น เวทีรับฟังความคิดเห็น หรือการประชุมประชาคมหมู่บ้าน จึงทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วมในกระบวนการแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกรอบของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ ส่งผลให้บทบาทของประชาชนในการร่วมตัดสินใจในเชิงนโยบายหรือการดำเนินงานจริงอาจมีข้อจำกัด นอกจากนี้ ประชาชนบางส่วนอาจยังขาดความมั่นใจในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาครัฐ จึงมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจในระดับที่น้อยกว่าการร่วมเสนอความคิดเห็นหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา

ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านเข้าร่วมติดตามร้องเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานหรือโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักเป็นขั้นตอนที่มีลักษณะเชิงเทคนิค และเกี่ยวข้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือวิธีการติดตามผลการดำเนินงานที่ค่อนข้างเป็นทางการ ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปอาจขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือทักษะที่จำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวอย่างเต็มที่ ประกอบกับช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลอาจยังมีไม่มากเพียงพอ จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเข้าร่วมติดตามร้องเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนอาจมีความเกรงใจต่อหน่วยงานภาครัฐหรือผู้มีอำนาจในพื้นที่ รวมถึงอาจขาดความมั่นใจในกระบวนการร้องเรียน หรือไม่ทราบช่องทางในการร้องเรียนที่ชัดเจน อีกทั้งอาจมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร้องเรียน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะของการสะท้อนปัญหาหรือร้องเรียนในระดับที่ต่ำกว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ชัยเดี่ยว (2566) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัทธา คุ่มสิงห์สันต์ (2566) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ จามน้อยพรหม (2564) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดาภา สิคำงาม (2564) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรรณ เพียรหมอ (2564) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษพบว่า ภาพรวมของระดับการมีส่วน

ร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองเนิน จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\beta=.449$) และปัจจัยด้านการเมือง ($\beta=.199$) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองเนิน จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองเนิน จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 46.50 ($R^2=.465$)

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในเขตอำเภอสองเนินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอิสระ ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจึงมักขึ้นอยู่กับความพร้อมทางด้านเวลา ค่าใช้จ่าย และภาระทางเศรษฐกิจของครัวเรือน หากประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงหรือมีรายได้เพียงพอ ก็จะมีโอกาสและความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะหรือเวทีประชาคมมากยิ่งขึ้น ในทางกลับกัน หากประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ก็อาจให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มากกว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของภาครัฐ จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงที่สุด นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการเมืองยังมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ หรือผู้แทนประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประสานงานและกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งความเชื่อมั่นของประชาชนต่อผู้บริหารท้องถิ่น ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตลอดจนบรรยากาศทางการเมืองในพื้นที่ ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม หากประชาชนมีความไว้วางใจในระบบการบริหารงาน และเห็นว่าการมีส่วนร่วมของตนสามารถส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ก็จะมีแนวโน้มในการเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ชัดเจนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐได้เข้ามามีข้อมูลข่าวสาร มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น แสดงความห่วงกังวลต่อแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ร่วมตัดสินใจ รับผลจากการตัดสินใจ ให้การปรึกษาหารือ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานในวิถีทางประชาธิปไตย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังรวมไปถึงการมาร่วมกัน คิดถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมออกแบบอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง โดยผู้ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วมคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรทางสังคมของพลเมืองที่เรียกว่าภาคประชาสังคม (Civil Society) เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กรสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ การดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยผู้บริหารท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการหาแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกหมู่บ้าน โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมอย่างสร้างสรรค์ และพิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา ปรีดาชม (2566) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยด้านสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวรรณ เพียรหมอ (2564) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ปานะพัฒน์ (2564) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความสามัคคี การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง ความผูกพัน และภาวะผู้นำ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถพยากรณ์ผลกระทบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ ร้อยละ 79.50 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชากร ตรีกตรอง (2563) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน การมีบทบาทในชุมชน และจำนวนที่ดินการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ชัยปิล (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.890 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ได้ร้อยละ 80.90 และสอดคล้องกับแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977) ได้กล่าวถึงกลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ ซึ่งปัจจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ได้แก่ การเป็นเจ้าของกิจการ/ ที่ดิน การเป็นผู้เช่า การออม การจ้างงาน ลักษณะอาชีพ ระดับรายได้-รายจ่าย การพัฒนาอุตสาหกรรม การตลาด การขนส่ง และปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors) ได้แก่ โครงสร้างของรัฐบาลที่รวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจ การแข่งขันของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มการเมืองแบบเดี่ยว ความเชื่อทางการเมือง การปรับตัวของประชาชน

ส่วน ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น สภาพภูมิประเทศ การคมนาคม หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในเขตอำเภอเซกาที่มีความคล้ายคลึงกันในแต่ละชุมชน จึงไม่ได้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน ในส่วนของปัจจัยด้านสังคม อาจเป็นเพราะโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน หรือรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นสังคมชนบทที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและชุมชน ซึ่งแม้จะเอื้อต่อการติดต่อสื่อสารหรือการรวมกลุ่มในระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับปัจจัยด้านวัฒนธรรมและปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่มีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชนที่คล้ายคลึงกัน จึงไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือข้อจำกัดที่แตกต่างกันในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันมีลักษณะเป็นทางการและยึดตามระเบียบข้อบังคับของภาครัฐเป็นสำคัญ จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประวัติความเป็นมาไม่ได้มีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการดังกล่าว ซึ่ง องค์การอนามัยโลก (World Health Organization อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลที่ว่าทำไมปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ คือ 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ และการได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ 2) ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะเปิดโอกาสให้ทุกคนและทุก

กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้ ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน และ

3) ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานในเชิงบริบทของชุมชน เช่น ด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และประวัติความเป็นมา ไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองซึ่งมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างพัฒนา และส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยควรปรับรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบททางภาษาในชุมชน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เช่น ภาษาอีสานหรือภาษาถิ่น ควบคู่กับภาษาไทยทางการ พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนในการเป็นตัวกลางสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนจัดเวทีประชาคมหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือภายในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการส่งเสริมและพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดให้มีช่องทาง การร้องเรียนหรือเสนอแนะที่

สะดวก เข้าถึงง่าย และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถสะท้อนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานหรือโครงการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะช่วยยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การประสานงาน การสนับสนุนทรัพยากร หรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมของโครงการ พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง เนื่องจากเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยการส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนควบคู่กับการสร้างความเชื่อมั่นทางการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการบริหารงานที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจทางนโยบายหรือกิจกรรมสาธารณะในระดับชุมชน อันจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักและความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง.

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เช่น ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ท้องถิ่น เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการสื่อสารสาธารณะ เพื่อให้สามารถอธิบายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และประวัติความเป็นมา

2.2 ควรมีการขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดบึงกาฬ หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับนโยบายได้มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสาเหตุหรือแรงจูงใจที่แท้จริงของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

2.4 ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

2.5 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลองเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การใช้เวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วม หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรับฟังความคิดเห็น เพื่อประเมินประสิทธิผลของแนวทางต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในบริบทของพื้นที่ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: อาสารักษาดินแดน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: อาสารักษาดินแดน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). รายงานผลการศึกษา เรื่อง การกล่าวหา การชี้มูลความผิดข้อทักท้วงและพฤติกรรมการกระทำความผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กฤษณา ชัยเดี่ยว. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*. 3(6). 747-764.
- ชนิจุล ชัยปิล. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. *วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- จินตวิรี เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุติพร มาเพิ่มผล. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. *งานนิพนธ์ รป.ม. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ชนิดาภา ลีคำงาม. (2564). อิทธิพลของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. *วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- ณัฐพงศ์ บุญพามา. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*. 7(3). 663-675.
- ณัฐวรรณ เพียรหมอ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไออินเตอร์ มีเดีย.
- เบญจวรรณ จามน้อยพรหม. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2558). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภา จำกัด.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). *เทคนิควิธีการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ดานสุทธาการพิมพ์.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วรารณ ปานะพิพัฒน์. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 13(1). 340–357.
- วิชกร ตรีกตรอง. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์ ร.ป.ม. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย ภูโยธิน และจำเนียร ณะคังคิว. (2554). *การปกครองท้องถิ่นของไทย ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- วิไลลักษณ์ มนัสปัญญาสกุล. (2566). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนกระเบื้อง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*. 1(6). 1–17.
- ศรัทธา คุ่มสิงห์สันต์ (2566) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารมยุรทอง*. 1(2). 69–84.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2553). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย*. นนทบุรี: พระปกเกล้า.

- สมบัติ โพธิ์หล้า, ยุภาพร ยุภาศ, และสัญญา เคนาภูมิ (2563). การสร้างความจริงใจของภาคประชาสังคมต่อการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *Journal of Modern Learning Development*, 5(1), 272–286.
- สรารัฐ สืบเพ็ชร. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สุนันทา ปรีดาชม. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม. การค้นคว้าอิสระ รป.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุปริญญา รัตนกุลยวิจิตร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลป่าแะ อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุพัตรา นามวงศา. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลละโน อำเภอสาโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุริยะ ประสาทบัณฑิตย์. (2557). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อรทัย กักพล. (2552). คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- Arnstein, Sherry R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35, (4), pp. 216–224.
- Best, J., and Kahn, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Carolyn C. Lenng. (2005). *Public Participation in the Area: Low-Income Community Strategies*. Singapore: McGraw–Hall.

- Cascante, D. M., Brennan, M. A., & Luloff, A. E. (2010). *Community agency and sustainable tourism development: the case of La Fortuna, Costa Rica*. Retrieved January 29, 2025, from <https://vpn.kku.ac.th/,DanalInfo=proquest.umi.com+pqdweb?index=4&did=2076697581&SrchMode=1&sid=1&Fmt=2&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1279790454&client Id=47904>
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Cornwall, A., & Gaventa, J. (2022). Citizen Engagement and Local Development: Lessons from Participatory Governance. *Development Policy Review*, 40(S2), e12577.
- Harrington, H.L. (2008). "New paradigms and practices in professional development". *Teaching and Teacher Education*. 11 (3), 203–214.
- Homan, S. Mark. 1999. *Promoting Community Chang. "Making it Happen in the Real world"* Canada : Brooks / Cole Publishing Company.
- International Association of Participation–IAP2. (2006). *Planing for Effective Public Participation*. The International Association for Public Participation. A Module in IAP2's Certificate Program for Public Participation. Student book.
- Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90–95). New York: Wiley & Son.
- Musa, H., & Nyangena, W. (2021). Community Participation in Local Development Planning in Africa: Opportunities and Challenges. *African Journal of Public Administration*, 15(3), 301–319.
- Newstrom, J. W., & Davis, K. (1993). *Organizational Behavior: Human Behavior at Work*. New York: McGraw–Hill.
- O'Leary, R., & Vij, N. (2012). Collaborative Public Management Have We Been and Where Are We Going?. *Journal of Management Inquiry*, 22, 382 – 392.

Reeder, W. W. (1974). Some aspects of the information social participation of farm families in New York state. *Dissertation Abstract International*, 40(05), 1545–A. (UMI No. 1245876).

United Nation. (1981). *Planned Population Distribution of Development*. New York: United Nation.

Yamane, Taro. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

Zhang, Y., & Liao, C. (2020). Determinants of Citizen Participation in Local Development Planning in China. *Journal of Asian Public Policy*, 13(2), 224–242.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วัฒนินท์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๔๗ ๗๑๘๘

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จันท
ณพ

17 ธ.ค. ๖๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๒๐/ธันวาคม:

1. คอปรบหลักข้อ ๑. ตามที่ขอ ๑๖/๑๒/๖๘
2. ยกร่าง ๑๐๖ มีผลบังคับใช้ ๑๖/๑๒/๖๘
ข้อ ๑. ตามที่ขอ ๑๖/๑๒/๖๘
ข้อ ๒. ตามที่ขอ ๑๖/๑๒/๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๔๗ ๗๑๘๘๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๗๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๙๗ ๗๑๘๘

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๙๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาแต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของ อปท.ในเขตอำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอยืมเครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตยืมท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการยืมเครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๙๗ ๗๑๘๙

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของ อปท.ในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษารับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๙๗ ๗๑๘๘

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๗๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของ อปท.ในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษารั้่งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๔๐๔๗ ๗๑๘๔

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสีนนท์ ตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. ท้องถิ่นอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
5. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 17

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ไม่เกิน 30 ปี

☐ 2. 31 – 40 ปี

☐ 3. 41 – 50 ปี

☐ 4. 51 – 60 ปี

☐ 5. มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา

☐ 2. มัธยมศึกษา/ปวช.

☐ 3. ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร

☐ 2. ค้าขาย

☐ 3. ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ

☐ 4. รับจ้างทั่วไป

☐ 5. พนักงานบริษัทเอกชน

☐ 6. รับราชการ

☐ 7. อาชีพอื่น ๆ

5. รายเฉลี่ยได้ต่อเดือน

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท

☐ 2. 10,001–20,000 บาท

☐ 3. 20,001–30,000 บาท

☐ 4. ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป

6. พื้นที่อาศัยอยู่

☐ 1. เทศบาลตำบลท่าสะอาด

☐ 2. เทศบาลตำบลศรีพนา

☐ 3. เทศบาลตำบลซาง

☐ 4. อบต.เซกา

☐ 5. อบต.ท่ากกแดง

☐ 6. อบต.บ้านดง

☐ 7. อบต.บึงไฮ

☐ 8. อบต.น้ำจั้น

☐ 9. อบต.ท่าสะอาด

☐ 10. อบต.หนองทุ่ม

☐ 11. อบต.โสกก้าม

**ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ**

คำชี้แจง ท่านคิดว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของใน
การจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ใน
ระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของ
ท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ						
1	ท่านเข้าร่วมประชุมหรือให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อ สภาพภูมิอากาศเอื้อต่อการเดินทางและการ ดำรงชีวิต					
2	ปัญหาสภาพภูมิอากาศ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ทำให้ท่านสนใจเข้าร่วมการวางแผนพัฒนา ท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน					
3	ท่านเห็นว่าสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมมีส่วน กระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา ท้องถิ่นมากขึ้น					
4	ท่านเข้าร่วมการประชุม/กิจกรรมจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาการ เพาะปลูกมีผลโดยตรงต่อครัวเรือนของฉันท					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (ต่อ)						
5	เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีความมั่นคงท่านมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6	ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการเพาะปลูกพืชของชุมชน					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/เวทีชุมชนเพื่อเสนอแนวทางใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
8	ท่านเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน					
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ						
1	การเป็นเจ้าของที่ดินหรือกิจการของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของท่าน					
2	การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือที่อยู่อาศัยมีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น					
3	การมีเงินออมในครัวเรือนช่วยให้ท่านมีความมั่นคงและพร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)						
4	โอกาสในการมีงานทำหรือการมีภาระงานในชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น					
5	ลักษณะอาชีพของท่าน (เช่น เกษตรกร พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ) มีผลต่อความถี่และความสะดวกในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6	ระดับรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนมีผลต่อความสามารถของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น					
7	การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ (เช่น โรงงานแปรรูปสินค้า) มีผลต่อแรงจูงใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น					
8	การมีตลาดหรือช่องทางจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่น มีผลต่อการเข้าร่วมของท่านในการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น					
9	ความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่งในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
10	ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน (เช่น แหล่งน้ำ การเกษตร แหล่งรายได้หลัก) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านการเมือง						
1	การที่รัฐบาลกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อการที่ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2	การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้ท่านมั่นใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม					
3	การที่มีหลายกลุ่มการเมืองแข่งขันกัน ส่งผลให้ท่านมีทางเลือกและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น					
4	การแข่งขันทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรม ทำให้ท่านเชื่อมั่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม					
5	ความเชื่อว่าการเมืองที่ดีควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลต่อการที่ท่านเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6	ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของท่าน ส่งผลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของท้องถิ่น					
7	การที่ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
8	การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับประเทศ ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่น					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านการเมือง (ต่อ)						
9	ท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และยังคงเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
10	การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม					
ปัจจัยด้านสังคม						
1	ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับบุคคลในชุมชน (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน) มีผลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน (เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
3	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคลในชุมชน (เช่น การเปิดโอกาสให้คนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
4	ความผูกพันและความร่วมมือภายในสังคมชุมชน ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม					
5	การมีองค์กรหรือกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่ (เช่น กลุ่มสตรี อสม. องค์กรชุมชน) เป็นช่องทางที่ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านสังคม (ต่อ)						
6	ที่ตั้งและโครงสร้างของชุมชน (เช่น ความสะดวกในการเดินทาง การรวมตัวเป็นหมู่บ้าน/ตำบล) มีผลต่อความสามารถของท่านในการเข้าร่วม					
7	พื้นฐานความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
8	พื้นฐานทางศาสนาในชุมชน (เช่น การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัด/ศาสนสถาน) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน					
9	พื้นฐานทางภาษาในชุมชน (เช่น ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาท้องถิ่น) มีผลต่อการสื่อสารและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
10	ความรู้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความสามัคคีในสังคมท้องถิ่น ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม						
1	ความเชื่อทางวัฒนธรรมของท่าน (เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ประเพณีท้องถิ่น) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2	ค่านิยมที่สังคมยึดถือ (เช่น การช่วยเหลือเกื้อกูล ความกตัญญู) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (ต่อ)						
3	ทัศนคติของท่านต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม					
4	การปรับตัวของท่านต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น เทคโนโลยีใหม่ นโยบายใหม่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม					
5	ความร่วมมือของท่านกับผู้อื่นในกิจกรรมชุมชน มีผลต่อการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6	บทบาททางสังคมของท่าน เช่น บทบาทในครอบครัว กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม					
7	ความแตกต่างทางเพศ (เช่น โอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมของชาย-หญิง) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน					
8	ความแตกต่างทางการเมืองในชุมชน เช่น การสนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
9	ความแตกต่างทางสังคม (เช่น ระดับรายได้ การศึกษา ฐานะทางสังคม) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม					
10	วิถีชีวิตและการอยู่ร่วมกันตามวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน เช่น การทำบุญประเพณี การลงแขกช่วยงาน ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านประวัติความเป็นมา						
1	การตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมของชุมชน มีผลต่อความรู้สึกรักผูกพันและการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2	ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมืองในอดีตของชุมชนมีผลต่อความเชื่อมั่นและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
3	ประสบการณ์เดิมของชุมชนในการพัฒนาชนบท เช่น โครงการพัฒนาที่ผ่านมา มีผลต่อความเชื่อมั่นของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในปัจจุบัน					
4	ประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มหรือการทำกิจกรรมร่วมกันในอดีต มีผลต่อความพร้อมของท่านในการมีส่วนร่วม					
5	เหตุการณ์สำคัญทางสังคมหรือการเมืองในอดีต เช่น การเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง การปกครองท้องถิ่นมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					
6	การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมจากอดีต ส่งผลต่อความภาคภูมิใจและแรงจูงใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม					
7	ความเชื่อและทัศนคติที่สืบทอดมาจากประสบการณ์ของคนรุ่นก่อน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านประวัติความเป็นมา (ต่อ)						
8	ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์โดยรวมของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ตำบล มีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง ท่านมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1	ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น					
2	ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะขอปัญหาความ ต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น					
3	ท่านเข้าร่วมรับฟังการประชุมกับสภาฯ ใน เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น					
4	ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะขอคิดเห็น ปัญหาความต้องการในการพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
5	ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อรวม เสนอปัญหาความต้องการของชุมชนต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
6	ในการจัดเวทีประชาคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์ และเสนอปัญหาของชุมชนต่อองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ						
1	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
2	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพ อบรบอาชีพ และการส่งเสริมการทำมาหากินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
3	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
5	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการปรับปรุงระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล					
6	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
7	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการบริจาคทรัพย์สินตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ต่อ)						
8	ท่านให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการเป็นคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
9	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการประสานงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
1	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการสำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อจัดสรรงบประมาณอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
2	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
3	ท่านได้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (ต่อ)						
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
6	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการพิจารณาคัดเลือกดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำงบประมาณและบัญชีรับจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนงานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	คุณลักษณะส่วนบุคคล	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	อายุ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	อาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	พื้นที่อาศัยอยู่	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ข้อ	ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	ท่านเข้าร่วมประชุมหรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อสภาพภูมิอากาศเอื้อต่อการเดินทางและการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ปัญหาสภาพภูมิอากาศ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ทำให้ท่านสนใจเข้าร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านเห็นว่าสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมมีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านเข้าร่วมการประชุม/กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาการเพาะปลูกมีผลโดยตรงต่อครัวเรือนของฉันท	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (ต่อ)	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
5	เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีความมั่นคง ท่านมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการเพาะปลูกพืชของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/เวทีชุมชนเพื่อเสนอแนวทางใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ท่านเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	การเป็นเจ้าของที่ดินหรือกิจการของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือที่อยู่อาศัยมีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	การมีเงินออมในครัวเรือนช่วยให้ท่านมีความมั่นคงและพร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
4	โอกาสในการมีงานทำหรือการมีภาระงานในชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ลักษณะอาชีพของท่าน (เช่น เกษตรกร พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ) มีผลต่อความถี่และความสะดวกในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ระดับรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนมีผลต่อความสามารถของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ (เช่น โรงงานแปรรูปสินค้า) มีผลต่อแรงจูงใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	การมีตลาดหรือช่องทางจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่น มีผลต่อการเข้าร่วมของท่านในการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
9	ความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่งในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
10	ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน (เช่น แหล่งน้ำ การเกษตร แหล่งรายได้หลัก) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านการเมือง	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	การที่รัฐบาลกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อการที่ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้ท่านมั่นใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	การที่มีหลายกลุ่มการเมืองแข่งขันกัน ส่งผลให้ท่านมีทางเลือกและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	การแข่งขันทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรม ทำให้ท่านเชื่อมั่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ความเชื่อว่าการเมืองที่ดีควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลต่อการที่ท่านเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของท่าน ส่งผลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	การที่ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับประเทศ ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
9	ท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และยังคงเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านการเมือง	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
10	การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ	ปัจจัยด้านสังคม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับบุคคลในชุมชน (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน) มีผลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน (เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคลในชุมชน (เช่น การเปิดโอกาสให้คนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ความผูกพันและความร่วมมือภายในสังคมชุมชน ส่งผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	การเมืองค์กรหรือกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่ (เช่น กลุ่มสตรี อสม. องค์การชุมชน) เป็นช่องทางที่ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ที่ตั้งและโครงสร้างของชุมชน (เช่น ความสะดวกในการเดินทาง การรวมตัวเป็นหมู่บ้าน/ตำบล) มีผลต่อความสามารถของท่านในการเข้าร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านสังคม (ต่อ)	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
7	พื้นฐานความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	พื้นฐานทางศาสนาในชุมชน (เช่น การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัด/ศาสนสถาน) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
9	พื้นฐานทางภาษาในชุมชน (เช่น ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาท้องถิ่น) มีผลต่อการสื่อสารและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
10	ความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความสามัคคีในสังคมท้องถิ่น ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	ความเชื่อทางวัฒนธรรมของท่าน (เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ประเพณีท้องถิ่น) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ค่านิยมที่สังคมยึดถือ (เช่น การช่วยเหลือเกื้อกูล ความกตัญญู) มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ทัศนคติของท่านต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	การปรับตัวของท่านต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น เทคโนโลยีใหม่ นโยบายใหม่ ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (ต่อ)	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
5	ความร่วมมือของท่านกับผู้อื่นในกิจกรรมชุมชน มีผลต่อการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	บทบาททางสังคมของท่าน เช่น บทบาทในครอบครัว กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ความแตกต่างทางเพศ (เช่น โอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมของชาย-หญิง) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ความแตกต่างทางการเมืองในชุมชน เช่น การสนับสนุนพรรคการเมืองกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
9	ความแตกต่างทางสังคม (เช่น ระดับรายได้ การศึกษา สถานะทางสังคม) มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
10	วิถีชีวิตและการอยู่ร่วมกันตามวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน เช่น การทำบุญประเพณี การลงแขกช่วยงาน ส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ	ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	การตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมของชุมชน มีผลต่อความรู้สึกผูกพันและการเข้ามีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมืองในอดีตของชุมชนมีผลต่อความเชื่อมั่นและการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา (ต่อ)	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
3	ประสบการณ์เดิมของชุมชนในการพัฒนาชนบท เช่น โครงการพัฒนาที่ผ่านมา มีผลต่อความเชื่อมั่นของท่านในการเข้ามีส่วนร่วมในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มหรือการทำกิจกรรมร่วมกันในอดีต มีผลต่อความพร้อมของท่านในการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	เหตุการณ์สำคัญทางสังคมหรือการเมืองในอดีต เช่น การเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง การปกครองท้องถิ่นมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมจากอดีต ส่งผลต่อความภาคภูมิใจและแรงจูงใจของท่านในการเข้ามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ความเชื่อและทัศนคติที่สืบทอดมาจากประสบการณ์ของคนรุ่นก่อน มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์โดยรวมของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ตำบล มีผลต่อความตั้งใจของท่านในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

**ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ**

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ									
1	ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะขอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านเข้าร่วมรับฟังการประชุมกับสภาฯ ในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านเข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะขอคิดเห็น ปัญหาความต้องการในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ในการจัดเวทีประชาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์และเสนอปัญหาของชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ									
1	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพ อบรบอาชีพ และการส่งเสริมการทำมาหากินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการในการปรับปรุงระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการในการบริหารจัดการทรัพย์สินวัสดุตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ท่านให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ต่อ)									
9	ท่านมีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะทำงานในการประสานงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์									
1	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการสำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อจัดสรรงบประมาณอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านได้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการพิจารณาคัดเลือกดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ เพื่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล									
1	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานโครงการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำงบประมาณและบัญชีรับจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนงานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านเข้าร่วมติดตามรองรับเรียนการบริหารงานในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

แบบสอบถาม		ค่าความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจ จำแนก	แปลผล
1.	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	.918	.397-.812	ใช้ได้
	1) ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ	.854	.368-.795	ใช้ได้
	2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	.856	.498-.712	ใช้ได้
	3) ปัจจัยด้านการเมือง	.813	.397-.756	ใช้ได้
	4) ปัจจัยด้านสังคม	.816	.456-.781	ใช้ได้
	5) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	.785	.397-.548	ใช้ได้
	6) ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา	.925	.466-.801	ใช้ได้
2.	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	.884	.456-.903	ใช้ได้
	1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.786	.489-.864	ใช้ได้
	2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	.816	.445-.884	ใช้ได้
	3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	.819	.513-.756	ใช้ได้
	4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.755	.468-.924	ใช้ได้
ภาพรวมทั้งฉบับ		.855	.368-.924	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวพรพรรณ ยุทธเนตร
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 28 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2528
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 237 หมู่ 16 ตำบลคำตากล้า อำเภอดำตากล้า จังหวัดสกลนคร 47250 โทรศัพท์ 064-097-7189
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลตำบลท่าสะอาด ชั้น 2 ตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 38150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคำตากล้า ราชประชาสงเคราะห์ อำเภอดำตากล้า จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2560	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2569	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2554-2566	พนักงานจ้างทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลคำตากล้า อำเภอดำตากล้า จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2567 ถึงปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน